

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ REVIZIJI

FEDERALNOG ZAVODA ZA PENZIJSKO/MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

2020.

Broj: 01-02-06-11-1-2074-5/20

Sarajevo, august 2021.

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
1.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA	1
2.	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI.....	2
III	KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU	6
IV	IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	7
1.	UVOD	7
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	8
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	8
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA	9
5.	OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI FEDERALNOG ZAVODA	12
5.1	Prelazak na trezorski način poslovanja	12
5.2	Rješavanje o pravima osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu po osnovu domaćih i međunarodnih propisa.....	16
6.	PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE	18
7.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	20
7.1	GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA.....	21
7.1.1	Prihodi i primici	21
7.1.1.1	Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.....	22
7.1.1.2	Neporezni prihodi	22
7.1.2	Rashodi, izdaci i finansiranje	23
7.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	23
7.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	25
7.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi.....	28
7.1.2.4	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	31
7.2	BILANS STANJA.....	32
7.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja	32
7.2.2	Stalna sredstva.....	34
7.2.3	Kratkoročne obaveze i razgraničenja	36
7.2.4	Dugoročna razgraničenja	37
7.2.5	Popis sredstava i obaveza	38
8.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	38
9.	JAVNE NABAVKE	39
10.	SUDSKI SPOROVI	42
11.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA.....	42
V	PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	44
	Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu	45
	Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine.....	49

I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Izvještaj nezavisnog revizora daje se na osnovu provedene finansijske revizije, koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Suzdržano mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje, koji obuhvataju: Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvještaj o kapitalnim izdacima i finansiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Ne izražavamo mišljenje o finansijskim izvještajima Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje na 31. 12. 2020. godine. Zbog važnosti pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za suzdržano mišljenje*, nismo mogli pribaviti dovoljne i primjerene revizijske dokaze za osiguranje osnove za naše mišljenje o finansijskim izvještajima.

Osnova za suzdržano mišljenje

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- Godišnji finansijski izvještaji za 2020. godinu nisu ovjereni i dostavljeni nadležnim institucijama u utvrđenom roku, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. S obzirom na to da Bilans stanja, kao dio Godišnjih finansijskih izvještaja, nije odražavao bilansnu ravnotežu za iznos od 48.417.289 KM, u skladu s navedenim Pravilnikom, Finansijsko-informatička agencija je o tome obavijestila Federalni zavod, sa zahtjevom da se izvrši ispravka. Zavod nije izvršio ispravku, niti su Godišnji finansijski izvještaji dostavljeni Finansijsko-informatičkoj agenciji (tačka 7. Izvještaja).**

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI).

Nezavisni smo od Federalnog zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Federalnog zavoda odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u skladu s prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze usljed prevare ili greške, odgovarajuća objelodanivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u datim okolnostima.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja koje je ustanovio Federalni zavod.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naša odgovornost je obaviti reviziju finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u FBiH i primjenjivim Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Međutim, zbog pitanja opisanog u odjeljku *Osnova za suzdržano mišljenje*, nismo mogli pribaviti dovoljne i primjerene revizijske dokaze za osiguranje osnove za mišljenje revizora o tim finansijskim izvještajima.

2. IZVJEŠTAJ O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvještaja **Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje za 2020. godinu**, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Osnova za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Federalnog zavoda za 2020. godinu u skladu su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

- 1. Prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje nije osigurana potpuna evidencija prihoda i rashoda koji su propisani Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju. Glavna knjiga trezora ne daje informacije na osnovu kojih je moguće utvrditi iznos sredstava isplaćenih iz Budžeta FBiH za finansiranje penzija ostvarenih po povoljnim uslovima, niti o visini sredstava za redovne penzije koje su isplaćene iz doprinosa za PIO, u skladu s navedenim Zakonom (tačka 5.1 Izvještaja).**
- 2. Adaptacija prostora poslovne zgrade, za koju je proveden otvoreni postupak i zaključen ugovor o izvođenju radova u maju 2020. godine na iznos od 273.971 KM, realizovana je u iznosu od 185.083 KM, iako su radovi po ugovoru trebali biti završeni do kraja godine. Izvršeni radovi nisu evidentirani u revidiranoj godini s obzirom na to da Plan javnih nabavki nije usklađen sa odobrenim budžetom u dijelu nabavke stalnih sredstava, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, niti je evidentiranje izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH (tačka 9. Izvještaja).**
- 3. Rješavanja o pravima osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu nisu u svim slučajevima završena u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku. Također, presude nadležnih sudova, vraćene na ponovni postupak Federalnom zavodu, nisu rješavane u utvrđenom roku, što nije u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima FBiH (tačka 5.2 Izvještaja).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo u skladu sa Zakonom o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i ISSAI-jem 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tom standardu detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Federalnog zavoda u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje s rezervom.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na sljedeća pitanja:

- **Naknade za rad predsjedniku i članovima Upravnog odbora isplaćene su u iznosu od 134.349 KM bez ugovora o angažmanu, na koje je Vlada FBiH prethodno trebala dati saglasnost. Osim toga, Nadzorni odbor je tokom 2020. godine održao jednu sjednicu, a isplate naknada do isteka mandata vršene su na mjesečnom nivou, u ukupnom iznosu od 30.437 KM (tačka 7.1.2.2 Izvještaja).**
- **Federalni zavod ne posjeduje vjerodostojnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja za dio poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama na 31. 12. 2020. godine (tačka 7.2.2 Izvještaja).**

Naše mišljenje nije modificirano u vezi s navedenim pitanjima.

Odgovornost rukovodstva i onih koji su zaduženi za upravljanje za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Federalnog zavoda odgovorno je da osigura da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrdi da je tokom fiskalne godine obezbijedilo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Oni koji su zaduženi za upravljanje odgovorni su za nadziranje usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa zakonima i drugim propisima.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

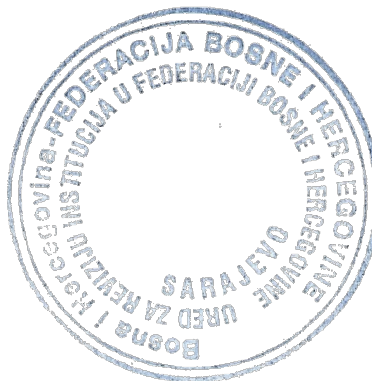
Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene i da li je poslovanje Federalnog zavoda, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 9. 8. 2021. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić

Dragan Kolobarić

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić

Dževad Nekić

II REZIME DATIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKE	BROJ POGLAVLJA
1.	Donijeti Strategiju upravljanja rizicima i uspostaviti Registar rizika, u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	tačka 4.
2.	Pravilnik o radu uskladiti sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme Stručne službe Federalnog zavoda.	tačka 4.
3.	Potrebno je da Nadzorni odbor razmatra i usvaja planove rada i Godišnji izvještaj o radu interne revizije, u skladu sa Statutom Federalnog zavoda.	tačka 4.
4.	Pratiti provođenje mjera i aktivnosti predviđenih Planom integriteta i vršiti nadzor nad provođenjem, te o tome sačinjavati izvještaje.	tačka 4.
5.	Poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative kojom će se jasno odrediti status Federalnog zavoda u dijelu obavljanja finansijskog poslovanja preko Budžeta FBiH.	tačka 5.1
6.	U saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati knjigovodstveno evidentiranje prihoda i rashoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda, posebno u dijelu načina iskazivanja budžetskih sredstava iz kojih se finansiraju penzije po povoljnim uslovima, u skladu sa Zakonom o PIO.	tačka 5.1
7.	Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu donositi u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku FBiH.	tačka 5.2
8.	Postupanje po presudama nadležnih sudova rješavati u roku od 15 dana, u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima FBiH.	tačka 5.2
9.	Budžetski zahtjev i Dokument okvirnog budžeta sačiniti na osnovu instrukcija Federalnog ministarstva finansija, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.	tačka 6.
10.	Godišnje finansijske izvještaje sačinjavati i dostavljati nadležnim organima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.	tačka 7.
11.	Poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu finansija i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike kako bi se osiguralo potpuno i tačno evidentiranje prihoda od doprinosa kojima je namjena propisana Zakonom o PIO.	tačka 7.1.1.1
12.	Preispitati opravdanost zaključenih ugovora za pružanje poštanskih usluga za isplatu penzija koje se finansiraju iz doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.	tačka 7.1.2.2
13.	Poštovati odredbe zaključenih ugovora sa ERC ZIPO d.o.o. Sarajevo, a ukoliko dođe do promjene ugovorenih uslova u dijelu rabata i ugovorenih cijena, primijeniti ugovorom predviđene odredbe.	tačka 7.1.2.2
14.	Obračun i isplatu naknada Upravnom odboru vršiti na osnovu ugovora o angažmanu na koje je prethodno data saglasnost Vlade FBiH, u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH.	tačka 7.1.2.2

15.	Internim aktom regulisati isplatu naknada Nadzornom odboru na način da budu uslovljene održavanjem i prisustvovanjem sjednicama.	tačka 7.1.2.2
16.	U saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati knjigovodstveno evidentiranje izdataka za penzije po vrsti ostvarenih prava korisnika.	tačka 7.1.2.3.1
17.	Internim aktom regulisati knjigovodstveno evidentiranje izvršenih povrata penzija iz tekuće i prethodnih godina u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.	tačka 7.1.2.3.1
18.	Poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu finansija u dijelu rješavanja statusa transakcijskih računa koji nisu u okviru JRT-a i njihovog iskazivanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH.	tačka 7.2.1
19.	Osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.	tačka 7.2.2
20.	Evidentiranje amortizacije stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, kako bi na datum bilansa bili realno iskazani.	tačka 7.2.2
21.	Poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija s ciljem regulisanja statusa potraživanja po osnovu isplaćenih penzija po povoljnim uslovima u prethodnom periodu.	tačka 7.2.4
22.	Prije popisa izvršiti usaglašavanje podataka iz pomoćnih knjiga stalnih i novčanih sredstava sa podacima iz Glavne knjige, shodno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 7.2.5
23.	Plan javnih nabavki uskladiti s odobrenim budžetom, kako je propisano Zakonom o budžetima FBiH, te u skladu s Planom provoditi postupke javnih nabavki.	tačka 9.
24.	Poslovne promjene nastale po osnovu realizacije zaključenih ugovora knjigovodstveno evidentirati na osnovu načela modificiranog nastanka poslovnog događaja, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.	tačka 9.
25.	Tenderske dokumentacije sačinjavati u skladu sa Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, ugovore dodjeljivati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, te dosljedno poštovati ugovorene odredbe cijena, rokova izvršenja i plaćanja izvršenih radova.	tačka 9.

III KRITERIJI ZA FINANSIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru finansijske revizije provodi reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo da li su predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u FBiH;
 - Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH;
- Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
- Budžet FBiH za 2020. godinu;
- Zakon o izvršavanju Budžeta FBiH za 2020. godinu;
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju;
- Zakon o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH;
- Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata;
- Zakon o budžetima u FBiH;
- Zakon o trezoru u FBiH;
- Zakon o javnim nabavkama;
- Zakon o radu u FBiH;
- Zakon o porezu na dohodak;
- Zakon o doprinosima;
- Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
- Zakon o upravnom postupku FBiH;
- Zakon o upravnim sporovima FBiH;
- Statut Federalnog zavoda za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje; kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. UVOD

Federalni zavod je javna ustanova, budžetski korisnik (ranije izvanbudžetski fond) formiran Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH¹ od 2001. godine, reorganizacijom zatečenih nosilaca osiguranja: Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda mirovinskog i invalidskog osiguranja Mostar (Zavod MIO – Mostar). Osnovna djelatnost Federalnog zavoda utvrđena je Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju², Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom Federalnog zavoda, a odnosi se na: osiguranje zakonitosti u ostvarivanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza iz penzijskog i invalidskog osiguranja, osiguranje provođenja penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora u socijalnom osiguranju, vođenje odgovarajuće evidencije o osiguranicima i korisnicima prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, vođenje informacionog sistema koji osigurava obavljanje djelatnosti Federalnog zavoda, isplata penzija, prikupljanje sredstava za penzijsko i invalidsko osiguranje iz drugih izvora, te donošenje općih akata za provođenje penzijskog i invalidskog osiguranja.

U okviru Federalnog zavoda, radi obavljanja poslova iz nadležnosti, organizovane su Središnja i deset kantonalnih administrativnih službi. Unutrašnjom organizacijom Središnje administrativne službe i kantonalnih administrativnih službi raspoređenih u gotovo svim većim gradovima u FBiH (Bihać, Orašje, Tuzla, Zenica, Goražde, Sarajevo, Travnik, Mostar, Ljubuški i Livno) osigurava se efikasno obavljanje poslova, racionalna organizacija rada i uspješno rukovođenje Federalnim zavodom, grupisanje poslova prema njihovoj međusobnoj povezanosti, srodnosti, vrsti i obimu, kao i ostvarivanje pune saradnje s drugim organima.

Unutrašnja organizacija utvrđena je Odlukom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, koju je 20. 12. 2019. godine donio Upravni odbor, a primjenjuje se od 1. 1. 2020. godine i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, na koji je Upravni odbor dao saglasnost u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta iz 2019. godine sistematizovano je 908 radnih mjesta, a 31. 12. 2020. godine u Federalnom zavodu je bilo 780 zaposlenih.

Organ upravljanja je Upravni odbor, rukovođenja direktor, a organ kontrole poslovanja Federalnog zavoda je Nadzorni odbor.

Rješenjem Vlade FBiH od 22. 12. 2020. godine imenovan je Upravni odbor, a čine ga: predsjednik Eugen Ćubela, članovi Derviš Delić, Sabahudin Ibrahimagić, Danijel Mucić, Edis Ramović, Slavko Vukić, Kasim Mulalić, Redžo Mehić i članica Merima Hajdarević. Rješenjem o izmjenama rješenja o imenovanju članova Upravnog odbora Federalnog zavoda od 8. 1. 2021. godine razriješen je Kasim Mulalić, te je do okončanja revizije Upravni odbor činilo osam članova.

Funkciju Upravnog odbora za prvih 11 mjeseci 2020. godine obavljao je Upravni odbor koji je bio imenovan Rješenjem Vlade FBiH od 1. 6. 2018. godine na mandatni period od dvije godine, a činili su ga: predsjednik Eugen Ćubela, članovi Sabahudin Ibrahimagić, Mirko Mihaljević, David Grbavac, Omer Omerefendić, Slavko Vukić i članice Senada Milanović, Edina Subašić, Merima Hajdarević i Sabina Tuzović.

Nadzorni odbor imenovan je Rješenjem Vlade FBiH od 27. 12. 2018. godine na period od dvije godine, a čine ga: predsjednik Samir Bećirović, član Izmir Hadživdić i članica Anita Paurić. Nakon isteka mandata 27. 12. 2020. godine nije imenovan novi Nadzorni odbor, a ranije imenovani nije nastavio obavljati svoje dužnosti.

Federalnim zavodom rukovodi direktor Zijad Krnjić, imenovan 31. 7. 2019. godine Rješenjem Vlade FBiH na period od četiri godine. Rješenjem Vlade FBiH od 20. 10. 2020. godine imenovan je zamjenik direktora

¹ „Sl. novine FBiH“, br. 49/00, 32/01,18/05

² „Sl. novine FBiH“, br. 13/18

Veselko Čerkez na mandatni period od četiri godine. Funkciju zamjenika direktora do oktobra 2020. godine obavljao je Ivan Rogić, imenovan Rješenjem Vlade FBiH iz 2016. godine na mandatni period od četiri godine.

Sjedište Federalnog zavoda je u Mostaru, u Ulici Dubrovačka bb.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Federalnog zavoda za 2020. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i da li bilanci u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkcija interne revizije.

Revizija je obavljena u skladu s internim planskim dokumentima, s prekidima, u periodu od novembra 2020. do maja 2021. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljem tekstu: Ured) izvršio je finansijsku reviziju Federalnog zavoda za 2017. godinu, sačinio Izvještaj iz izvršenoj reviziji i dao pozitivno mišljenje o finansijskim izvještajima uz skretanje pažnje i mišljenje s rezervom o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima uz skretanje pažnje. U izvještaju su date preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka. Federalni zavod je postupio u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestio o preduzetim radnjama u cilju prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Revizijom je konstatovano da su djelimično preduzete odgovarajuće mjere, u skladu s planiranim aktivnostima.

Uvidom u preduzete aktivnosti i analizom realizacije datih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke

- 1) Prijem zaposlenika na upražnjena radna mjesta vrši se raspisivanjem javnog oglasa.
- 2) Poduzimane su aktivnosti prema Poreznoj upravi FBiH u cilju naplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.
- 3) Kontinuirano se provode aktivnosti, u saradnji sa Federalnim ministarstvom za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata, kako bi se ubrzalo prevođenje privremenih rješenja u konačna. Federalni zavod na nivou mjeseca dostavlja podatke Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata o implementaciji Zakona koji sadrži broj privremenih rješenja po svim propisima iz ove oblasti.
- 4) Prelaskom na poslovanje preko Budžeta FBiH osigurana je stabilnost Federalnog zavoda u dijelu isplate penzija korisnicima, a poduzimane su aktivnosti na saradnji sa Poreznom upravom u osiguravanju bolje naplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.
- 5) Kontinuirano se provode aktivnosti, u saradnji sa nadležnim ministarstvom i Federalnim ministarstvom za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, u cilju otklanjanja svih nejasnoća u primjeni članova 31.a i 31.b, kako bi se u potpunosti otpočelo s primjenom Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica. Federalni zavod je više puta ukazivao na potrebu donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica.
- 6) Ugovori o kupoprodaji stanova na kredit evidentirani su na dugoročnim plasmanima i osigurano je knjigovodstveno evidentiranje u cilju praćenja izvršenja ugovorenih obaveza.

Djelimično realizovane preporuke

- 1) Preduzete su aktivnosti na uspostavljanju funkcionalnog sistema internih kontrola, imenovan je koordinator za FUK i sačinjava se Godišnji izvještaj o FUK-u, ali on nije u potpunosti uspostavljen u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnikom o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.
- 2) Planiranje javnih nabavki u finansijskom planu djelimično je vršeno na osnovu stvarnih potreba. Plan javnih nabavki u dijelu stalnih sredstava nije usklađen sa finansijskim planom, kako je propisano Zakonom o budžetima u FBiH.
- 3) Federalni zavod provodi aktivnosti na utvrđivanju vlasništva imovine. Međutim, prema prezentovanoj dokumentaciji, za određene građevinske objekte još uvijek nije utvrđeno vlasništvo, niti su evidentirane u njegovim poslovnim knjigama.
- 4) Naturalni popis stalnih sredstva proveden je djelimično, odnosno popisom nisu obuhvaćena novčana sredstva na namjenskim i deviznim računima.
- 5) Osigurano je provođenje člana 72. Zakona o javnim nabavkama, ali kod okvirnih sporazuma nije osigurano da obaveze koje dospijevaju u sljedećim godinama budu ugovorene u iznosima predviđenim propisima kojima se uređuje izvršenje budžeta.

Nerealizovane preporuke

- 1) Evidentiranje obaveza vršiti prema načelu modificiranog nastanka događaja, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.
- 2) Poduzeti potrebne aktivnosti kako bi se internim aktima Federalnog zavoda preciznije definisala isplata naknade članovima Nadzornog odbora, u smislu da se isplata uslovljava održavanjem i prisustvovanjem sjednicama.
- 3) Osigurati pravovremeno pokretanje postupaka javnih nabavki, te provođenje pregovaračkog postupka bez objave obavještenja, u skladu s odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Nakon izvršene revizije za 2020. godinu dato je ukupno 25 preporuka, od čega je 17 novih i osam preporuka koje su već date u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2017. godinu (tri nerealizovane i pet djelimično realizovanih).

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Cilj sistema internih kontrola je osigurati razumno uvjerenje da Federalni zavod u obavljanju poslova iz nadležnosti upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da interne kontrole funkcionišu adekvatno i efikasno, u skladu s važećom regulativom.

Finansijsko upravljanje i kontrola

Zakon o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH³, Pravilnik o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH⁴ i Standardi interne kontrole u javnom sektoru u FBiH⁵ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola na osnovu COSO modela⁶.

Menadžment Federalnog zavoda odgovoran je za uspostavljanje funkcionalnog sistema interne kontrole, u skladu s propisima koji regulišu tu oblast, te za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg ekonomičnog, efikasnog i efektivnog finansijskog upravljanja i kontrole. Faktor koji najviše

³ Sl. novine FBiH⁴, br. 38/16

⁴ „Sl. novine FBiH⁴“, br. 6/17

⁵ Sl. novine FBiH⁴, br. 75/16

⁶ COSO model je općeprihvaćeni međunarodni model za uspostavljanje, vođenje i procjenu sistema internih kontrola koji čini pet međusobno povezanih komponenti: kontrolno okruženje, procjena rizika, kontrolne aktivnosti, informacije i komunikacije, praćenje i procjena. Ovaj model definiše internu kontrolu kao postupke koje poduzima rukovodstvo zajedno sa zaposlenicima institucije koja je osmišljena da osigura razumno uvjerenje da se postizanje ciljeva poslovanja odvija putem efikasnih i efektivnih procesa, da je osigurana pouzdanost finansijskog izvještavanja, kao i usklađenost sa važećom regulativom.

utiče na funkcionalnost je povoljno kontrolno okruženje koje prvenstveno dolazi do izražaja kroz organizacionu strukturu, način rukovođenja i poštivanje postojećih zakonskih propisa.

Upravni odbor Federalnog zavoda 20. 12. 2019. godine donio je Odluku o unutrašnjoj organizaciji i Pravilnik o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda s koeficijentima složenosti radnih mjesta, koji su u primjeni od 1. 1. 2020. godine i kojima je uređena unutrašnja organizacija Središnje i kantonalnih administrativnih službi. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta Federalnog zavoda sistematizovana su radna mjesta sa opisom poslova i koeficijentima složenosti u odjeljenjima i odsjecima u okviru administrativnih službi, uslovi za obavljanje poslova po radnim mjestima, potreban broj izvršilaca i odgovornost zaposlenih za obavljanje poslova radnog mjesta na koje su raspoređeni.

Upravni odbor Federalnog zavoda donio je Pravilnik o radu u februaru 2020. godine, kojim su uređena prava i obaveze radnika, postupak zasnivanja radnog odnosa, prijem pripravnika, stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa, volontiranje, radno vrijeme, plaće i ostale naknade.

Pravilnikom o radu (član 29.) utvrđeno je da puno radno vrijeme u Federalnom zavodu traje 37,5 sati sedmično (7,5 sati na dnevnom nivou). Prijave na obavezno osiguranje zaposlenih (obraci JS 3100) izvršene su u skladu s Pravilnikom o radu i primjenjuju se kao osnova za utvrđivanje mjesečnog fonda sati kod obračuna plaća zaposlenicima (broj radnih dana x 7,5 sati).

Pravilnik o radu Federalnog zavoda nije usklađen sa stavom (2) člana 36. Zakona o radu, kojim je propisano da puno radno vrijeme traje 40 sati sedmično. Napominjemo da je obaveza donošenja pravilnika o radu utvrđena članom 118. Zakona o radu, kojim se uređuju određena pitanja iz radnih odnosa značajna za radnike i poslodavce, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom. Kod obračuna i isplate plaća i naknada Federalnog zavoda primjenjuju se odredbe Zakona o radu, zbog čega je on obavezan svoje akte kojim su uređena pitanja iz radnih odnosa uskladiti sa odredbama Zakona o radu.

Pravilnik o radu Federalnog zavoda nije usklađen sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme zaposlenika Stručne službe Federalnog zavoda.

Pravilnikom o internim kontrolama – internim kontrolnim postupcima bliže se uređuju pitanja uspostavljanja interne kontrole i internih kontrolnih postupaka u Federalnom zavodu. Pravilnikom o internoj kontroli uspostavljen je dio sistema internih kontrola, internih kontrolnih postupaka, odgovornost, komunikacija, informisanje, kao i procjena rizika (nizak, srednji i visok) za većinu značajnijih poslovnih aktivnosti, po kriteriju uticaja određene aktivnosti na poslovanje Federalnog zavoda. Menadžment nije usvojio Strategiju upravljanja rizicima, nije uspostavljen Registar rizika, niti su uspostavljene procedure sprečavanja i otkrivanja rizika, odnosno upravljanja rizicima. **Interne kontrole nisu uspostavljene u skladu sa Zakonom o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH, kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično i efikasno.**

Kod kontrolnih aktivnosti utvrđeni su određeni nedostaci pisanih pravila koji se odnose na: Pravilnik o internim kontrolama (iz 2009. godine; Izmjene i dopune iz 2015. godine), za koji nisu izvršene Izmjene i dopune nakon donošenja Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Standarda unutrašnje kontrole u javnom sektoru u FBiH; Pravilnik o popisu sredstava i obaveza (2005. godine) nije ažuriran u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH; Pravilnik o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije nije ažuriran prelaskom Federalnog zavoda na poslovanje preko Jedinственог računa trezora (u daljem tekstu JRT), kojim je propisano da će se naknade isplaćivati sa transakcijskog računa, umjesto sa JRT-a; pisane procedure koje detaljnije uređuju proces izrade i realizacije strateškog plana nisu donesene, niti je izrađena mapa ključnih poslovnih procesa.

Kod informacija i komunikacija utvrđena je potreba za unapređenjem sistema u dijelu informiranosti i praćenja rukovodstva o učincima poslovanja, zadaci vezani za finansijsko upravljanje nisu delegirani zaposlenima, odnosno ne vrši se izvještavanje nadređenih o učincima, bolja i informiranost o nepravilnostima, te uspostava veće sigurnosti IT sistema.

Godišnji izvještaj o funkcioniranju sistema finansijskog upravljanja i kontrole dostavljen je je 25. 2. 2021. godine Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Federalnog ministarstva finansija, u skladu sa članom 10. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Federalnom ministarstvu finansija u skladu s članom 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Shodno navedenom, utvrdili smo da sistem internih kontrola nije u potpunosti uspostavljan prema COSO modelu, kako to nalažu odredbe članova od 4. do 13. Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članova od 3. do 6. Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Preporuke:

- **donijeti Strategiju upravljanja rizicima i uspostaviti Registar rizika, u skladu s odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH;**
- **Pravilnik o radu uskladiti sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme Stručne službe Federalnog zavoda.**

Interna revizija

Federalni zavod uspostavio je Ured interne revizije. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Odlukom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog Zavoda u Središnjoj administrativnoj službi organizovana je jedinica Ured internog revizora. Statutom (član 23), između ostalog, definisano je da se interna revizija obavlja u posebnoj organizacionoj jedinici, koja je odgovorna Nadzornom odboru. Rukovodilac interne revizije 4. 11. 2019. godine donio je Strateški plan za period 2020–2022. godine i Godišnji plan rada interne revizije i operativne planove za 2020. godinu, koje Nadzorni odbor nije razmatrao.

Planove rada Interne revizije nije usvojio nadležni organ, niti je Godišnji izvještaj o radu interne revizije za 2020. godinu usvojen u skladu sa Statutom Federalnog zavoda. Godišnji izvještaj o radu Ureda interne revizije dostavljen je Centralnoj harmonizacijskoj jedinici 10. 2. 2021. godine, u skladu sa Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Tokom 2020. godine obavljena je 31 revizija, kako je i predviđeno Godišnjim planom (odnosno 29 planiranih i dvije neplanirane). Interni revizori su nadgledali, pratili i identifikovali nepravilnosti i predlagali mjere za njihovo otklanjanje. Međutim, prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje nisu izvršene Izmjene godišnjeg plana rada, koji bi obuhvatao rizičnije procese, niti je prezentovana dokumentacija da su interni revizori poduzimali aktivnosti kako bi ukazali na propuste prelaskom Federalnog zavoda na poslovanje u okviru Budžeta FBiH.

Nakon obavljenih revizija, u revizorskim izvještajima u 2020. godini date su ukupno 63 preporuke. Prilikom svake revizije i izrade nalaza i mišljenja daje se osvrt na izvršenje prethodno datih preporuka i unosi se u tekst nalaza izvještaja. Međutim, nije nam prezentovano je li vršena ocjena postupanja po datim preporukama, odnosno način na koji se provode aktivnosti vezane za postupanje.

Preporuka:

- **potrebno je da Nadzorni odbor razmatra i usvaja planove rada i Godišnji izvještaj o radu interne revizije, u skladu sa Statutom Federalnog zavoda.**

Prevenција korupcije

Federalni zavod donio je Plan integriteta na osnovu Smjernica za izradu i provođenje plana integriteta i Metodologije izrade plana integriteta, koje je donijela Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije. Plan integriteta usvojio je direktor 4. 9. 2018. godine Odlukom o usvajanju i provođenju plana integriteta, kojom je imenovana osoba zadužena za nadzor nad njegovim provođenjem i koja je dužna jednom godišnje podnijeti direktoru izvještaj o provođenju Plana integriteta. Predmetni izvještaj nije sačinjen ni dostavljen direktoru. Tokom 2020. godine u Federalnom zavodu nije bilo aktivnosti u vezi s prevencijom korupcije.

Preporuka:

- *pratiti provođenje mjera i aktivnosti predviđenih Planom integriteta i vršiti nadzor nad provođenjem, te o tome i sačinjavati izvještaje.*

5. OBAVLJANJE POSLOVA IZ NADLEŽNOSTI FEDERALNOG ZAVODA**5.1 Prelazak na trezorski način poslovanja**

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju (u daljem tekstu Zakon o PIO) donesen je 1. 3. 2018. godine, kada prestaje da važi prethodni zakon. Članom 130. ovog Zakona regulisano je: da će se finansijsko poslovanje nosioca osiguranja obavljati preko računa Budžeta FBiH; sredstva za obavljanje djelatnosti nosioca osiguranja osiguravaju se prema odredbama ovoga zakona i drugih zakona; prihodi i sredstva za finansiranje rashoda iz člana 125. ovoga zakona i njihov raspored utvrđuju se finansijskim planom nosioca osiguranja koji je sastavni dio budžeta Federacije; ukoliko prihodi nosioca osiguranja ne pokrivaju rashode za isplatu penzija, u tekućem mjesecu, potrebna razlika sredstava namirit će se iz Budžeta FBiH, odnosno drugih izvora koje obezbijedi FBiH i višak sredstava od doprinosa i drugih izvora je prihod Budžeta FBiH.

Odredbe člana 130. ovog Zakona neće se primjenjivati u periodu od najduže dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, odnosno do sticanja finansijskih i tehničkih uslova, o čemu će odluku donijeti Vlada FBiH. U tom periodu na finansijsko poslovanje nosioca osiguranja primjenjivat će se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Vlada FBiH je 16. 5. 2019. godine imenovala interresornu Radnu grupu za utvrđivanje aktivnosti s ciljem provođenja člana 130. Zakona o PIO⁷. Zadatak Radne grupe je da utvrdi i putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike Vladi FBiH predloži neophodne aktivnosti za provođenje člana 130. Zakona o PIO. Radna grupa je 30. 7. 2019. godine dostavila Vladi FBiH Informaciju u kojoj je konstatovala aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se uspostavilo finansijsko poslovanje Federalnog zavoda preko Jedinstvenog računa Budžeta FBiH od 1. 1. 2020. godine. Ona je, između ostalog, konstatovala potrebu rješavanja kolizije trenutno važećih propisa koji regulišu ovu oblast, te izmjene Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, kako bi se Federalnom zavodu omogućilo poslovanje preko JRT-a. Zaključkom Vlade FBiH od 31. 7. 2019. godine Informacija interresorne Radne grupe za utvrđivanje aktivnosti s ciljem provođenja člana 130. Zakona o PIO primljena je na znanje. Njime su definisana određena zaduženja, kao i to da se poslovanje Zavoda nastavlja po Zakonu o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH kao „lex specialis“ propisa.

Federalno ministarstvo finansija uputilo je Vladi FBiH Informaciju kojom je ukazalo da u ovom Zaključku postoje određene neusklađenosti zakonskih propisa, odnosno Zaključkom je definisano da se finansijsko poslovanje Federalnog zavoda obavlja preko JRT-a, a da se njegovo poslovanje i dalje nastavlja po Zakonu o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH kao „lex specialis“ propisu (kojim je utvrđeno da Zavod ima jedan žiroračun), te u cilju izbjegavanja bilo kakvih dvosmislenosti oko primjene propisa predložilo je da se izmijeni Zaključak od 31. 7. 2019. godine. Zaključkom Vlade FBiH od 19. 9. 2019. godine izmijenjen je Zaključak od 31. 7. 2019. godine kojim je definisano da će se, danom stupanja na snagu Budžeta FBiH za 2020. godinu, poslovanje Federalnog zavoda nastaviti preko JRT-a FBiH. Istovremeno, sredstva zatečena na računima Federalnog zavoda prenijet će se na JRT, te će se računi staviti u mirovanje do izmjene Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, koji do momenta okončanja predmetne revizije nije izmijenjen. Federalni zavod je zadužen da izmijeni ili uradi nove normativne akte kako bi se osiguralo zakonito i nesmetano finansijsko poslovanje putem JRT-a FBiH.

Shodno navedenom, četiri transakcijska računa su zatvorena i sredstva zatečena na računima početkom februara 2020. godine u iznosu od 42.117.657 KM prenesena su na JRT. Zakonom o trezoru u FBiH propisano da JRT posluje isključivo u domaćoj valuti (konvertibilna marka) i da transakcije u

⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 35/19 (Radnu grupu čini sedam članova, i to: predsjedavajući i jedan član ispred Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, jedan član ispred Ureda Premijera FBiH i po dva člana ispred Federalnog ministarstva finansija i Federalnog zavoda.)

stranoj valuti nije moguće realizovati, odnosno isplate penzija korisnicima koji žive u inostranstvu nije moguće vršiti preko JRT-a, jer je za međunarodni platni promet potrebno imati račun u stranoj valuti. Zbog navedenog je transakcijski račun Federalnog zavoda u domaćoj valuti otvoren kod UniCredit banke d.d. Mostar ostao aktivan. Na aktivni račun sa JRT-a izvršava se prenos sredstava neophodnih za isplatu ino penzija (na osnovu naloga Federalnog zavoda), nakon čega se sredstva konvertuju na deset deviznih računa otvorenih kod UniCredit banke d.d. Mostar sa kojih se vrši isplata korisnicima penzija.

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike imenovalo je Interresornu komisiju za identificiranje imovine, potraživanja, obaveza i potencijalnih obaveza Federalnog zavoda⁸, kako bi se realizovao Zaključak Vlade FBiH od 31. 7. 2019. godine. Komisija je sačinila pregled stanja imovine i obaveza na 31. 8. 2019. godine, odnosno dostavljeni su zbirni podaci o imovini i obavezama po bilansnim pozicijama, na osnovu kojih je ministar rada i socijalne politike sačinio Informaciju o realizaciji Zaključka Vlade FBiH.

Zaključkom od 3. 10. 2019. godine Vlada FBiH usvojila je Informaciju Federalnog ministarstva rada i socijalne politike o popisu imovine i obaveza Federalnog zavoda, te zadužila Federalni zavod i Federalno ministarstvo finansija da poduzmu aktivnosti da Federalni zavod dobije status budžetskog korisnika u skladu sa Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja Registra budžetskih korisnika u FBiH⁹. Federalni zavod je popunio Obrazac Registar budžetskog korisnika, a Federalno ministarstvo finansija 11. 10. 2019. godine dalo je Saglasnost za upis u Registar budžetskih korisnika, te Federalnom zavodu dodijelilo broj 51020, kojim se utvrđuje status budžetskog korisnika¹⁰.

Zajedničkim aktivnostima sačinjen je Akcijski plan za prelazak Federalnog zavoda na poslovanje preko JRT-a, koji je Federalno ministarstvo finansija dostavilo Vladi FBiH na usvajanje. Zaključkom od 13. 11. 2019. godine Vlada FBiH je usvojila Akcijski plan za prelazak Federalnog zavoda na poslovanje preko JRT-a, kojim su definisane mjere koje treba poduzeti, nosioci izvršenja (Federalno ministarstvo finansija, Federalno ministarstvo rada i socijalne zaštite i Federalni zavod), kao i rokovi i status izvršenja. Federalni zavod je na Akcijski plan Ministarstvu finansija dostavio primjedbe, a najznačajnije se odnose na: utvrđenu obavezu korekcija Finansijskog plana nakon obavljenih konsultacija sa Ministarstvom finansija (sačinjavanje Finansijskog plana kao i njegovih korekcija propisano Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja), zatim na testiranje aplikacije u ISFU sistemu za isplatu penzija, gdje je navedeno da će aplikacija biti neefikasna i rizična ukoliko se ne uspije obezbijediti prenos zbirnih elektronskih naloga za isplatu, te da će zahtijevati veliki broj licenci i ljudi koji će raditi na unosu podataka. Akcijskim planom predviđena je dodjela šest licenci zaposlenima Federalnog zavoda.

Mjere utvrđene Akcijskim planom realizovane su sa zakašnjenjem ili nisu realizovane. Do kraja 2020. godine obuka zaposlenika Federalnog zavoda za unos u softver za planiranje budžeta djelimično je završena (rok bio 21. 10. 2019. godine), Federalni zavod nije izvršio korekciju Finansijskog plana (rok 25. 10. 2019. godine), dok je VPN mreža, obuka zaposlenika, kao i dodjela licenci zaposlenicima koji će raditi u ISFU aplikaciji izvršena sa najmanje mjesec dana kašnjenja. Napominjemo da početna stanja, odnosno stanja imovine i obaveza na 1. 1. 2020. godine, nisu unesena u zakonski predviđenom roku, već su evidentirana u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda tek krajem 2020. godine. Shodno navedenom, ne možemo potvrditi da su pravovremeno poduzete aktivnosti na osiguranju tehničkih uslova za prelazak Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje.

- **Usaglašavanje važeće zakonske regulative**

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je u februaru 2020. godine dostavilo Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na mišljenje Ministarstvu finansija. Predloženim tekstom nisu obuhvaćene izmjene u vezi Zaključka Vlade FBiH od 31. 7. 2019. godine. Federalno ministarstvo finansija se očitovalo aktom od 9. 11. 2020. godine, u kojem je Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike predložilo da razmotri mogućnost izmjena i dopuna

⁸ Interresornu komisiju čini: predsjednik i jedan član ispred Ministarstva, tri člana ispred FMF-a i dva člana ispred Federalnog zavoda.

⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 30/14

¹⁰ „Sl. novine FBiH“ br. 19/20

članova 124., 129. i 130. Zakona o PIO, kao i Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH, kako bi se Zakon uskladio s ostalim zakonskim propisima vezanim za ovu oblast i statusom Federalnog zavoda koji je dobio status budžetskog korisnika.

Obavljanje poslova Federalnog Zavoda prije prelaska na trezorsko poslovanje bilo je regulisano Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, zbog čega je postojala potreba usklađivanje propisa prije prelaska na trezorsko poslovanje, kako bi se jasno utvrdio status Federalnog zavoda, odnosno nije izvršeno usklađivanje Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja u FBiH, Zakona o PIO, Zakona o budžetima u FBiH i Zakona o trezoru u FBiH. Usklađivanjem navedenih zakona regulisalo bi se evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda, kao i praćenje svih prihoda i rashoda. Definisane aktivnosti nisu okončane u utvrđenim rokovima, što u potpunosti nije rezultiralo očekivanim efektima poslovanja Federalnog zavoda preko JRT-a. Obavljanjem finansijskog poslovanja Federalnog zavoda preko Budžeta FBiH nije osigurano evidentiranje i praćenje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad Federalnog zavoda u skladu sa važećim zakonskim propisima. Shodno tome, nisu uspostavljeni uslovi za prelazak Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje u skladu sa stavom (2) člana 150. Zakona o PIO.

- **Evidentiranje prihoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda u okviru Glavne knjige trezora**

Pregledom Glavne knjige utvrđeno je da Federalni zavod ne raspolaže podacima o ukupnim prihodima koji su uplaćeni na JRT. S obzirom na to da se, u skladu sa članom 124. Zakona o PIO, najveći dio prihoda ostvaruje od doprinosa za PIO koji se koriste za isplatu penzija i troškove isplate penzija, nisu osigurani podaci o ostvarenim prihodima koji su definisani navedenim članom Zakona o PIO. Na informaciju Federalnog zavoda o provedbi člana 130. Zakona o PIO, koja je upućena Vladi FBiH preko Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Vlada FBiH je donijela Zaključak 10. 9. 2020. godine, kojim je usvojila informaciju Federalnog zavoda u kojoj je navedeno da nije uspostavljena potpuna evidencija prihoda i rashoda propisanih Zakonom o PIO. Zaključkom je zadužila Federalno ministarstvo finansija i Federalni zavod da evidentiranje prihoda i rashoda namijenjenih za isplatu penzija i rad nosioca osiguranja vrše u skladu sa važećim propisima, te da se u najkraćem mogućem roku provedu tehnička rješenja koja će omogućiti da Federalni zavod ima potpunu kontrolu nad prihodima i rashodima koji se evidentiraju preko JRT-a.

Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda budžeta i izvanbudžetskih fondova na području FBiH, koji je donesen u decembru 2019. godine, definisano je da se doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje od 1. 1. 2020. godine uplaćuju na JRT, odnosno na depozitni račun javnih prihoda budžeta FBiH otvoren kod Union banke d.d. Sarajevo. Međutim, nije propisana obaveza unošenja budžetske organizacije, zbog čega su doprinosi koji su uplaćeni bez upisane budžetske organizacije iskazani u Glavnoj knjizi trezora, te je izvršeno preknjižavanje tih prihoda u Glavnu knjigu Federalnog zavoda. Ovaj propust je otklonjen novim izmjenama i dopunama Pravilnika, koje su na snazi od 1. 1. 2021. godine i kojim je omogućeno iskazivanje prihoda od doprinosa u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

Osim navedenog, nije osigurana ni adekvatna evidencija prihoda naplaćenih od naknada za korištenje podataka iz matične evidencije čija je visina određena odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda. Pružanje ovih usluga korisnicima u nadležnosti je Federalnog zavoda, a prikupljanje sredstava po ovom osnovu regulisano je članom 124. Zakona o PIO, dok je njihova namjena, odnosno utrošak regulisan članom 125. Zakona o PIO.

Federalni zavod je uputio Federalnom ministarstvu finansija Zahtjev za otvaranje analitičkog konta na ime naknada za korištenje podataka matične evidencije. U Odgovoru Federalnog ministarstva finansija navedeno je da se taksa za izdavanje uvjerenja iz matične evidencije uplaćuje na već utvrđenu vrstu prihoda za Federalne administrativne takse, s tim da je potrebno kod popunjavanja platnog naloga u polje budžetska organizacija navesti budžetsku organizaciju Federalnog zavoda, kako bi se prihodi ostvareni po tom osnovu iskazali u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda. Međutim, ukoliko se ne

navede budžetska organizacija, koja nije obavezna, prihodi od taksi neće biti evidentirani u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.

Federalni zavod je 11. 11. 2020. godine Ministarstvu finansija uputio dopis kojim se traži Instrukcija o: načinu evidentiranja prometa po deviznim i transakcijskim računima preko kojih se vrši isplata ino penzija (uplate po osnovu zaostalih dugova po sporazumima, regresnim postupcima i slično); načinu vođenja namjenskih računa i evidentiranja prometa po njima; evidentiranju početnih stanja u Glavnu knjigu trezora.

Na Instrukciju je Federalno ministarstvo finansija odgovorilo da je Federalni zavod od 1. 1. 2020. godine dobio status budžetskog korisnika i da je Zakonom o trezoru propisano da se sve uplate i isplate moraju vršiti preko JRT-a. S obzirom na to da ne postoji mogućnost isplate penzija korisnicima sa prebivalištem u inostranstvu sa JRT-a, a mora se obezbijediti kontinuitet u isplati, jedini način je da ostane otvoren račun na UniCredit banci preko kojeg će se vršiti plaćanje, što znači da se na ovaj način isplate ispravno evidentiraju. Kako bi se i uplate evidentirale potrebno je povremeno vršiti transfer novca sa UniCredit banke na JRT, a nakon toga uplaćeni iznos rasknjižiti po odgovarajućim kontima prihoda. Shodno navedenom, Federalni zavod je izvršio prenos ukupnih sredstava sa stanjem na 31. 12. 2020. godine sa aktivnog transakcijskog računa na JRT u iznosu od 2.311.900 KM.

Način vođenja namjenskih računa i evidentiranja prometa po njima propisan je Uputstvom o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja s posebnih namjenskih transakcijskih računa otvorenih kao podračun u okviru JRT-a¹¹, te je obaveza ove podračune uključiti u JRT, što je i učinjeno, odnosno unesena su samo početna stanja, a promet nastao tokom 2020. godine nije evidentiran (detaljnije u tački 7.2.1 Izvještaja).

Federalni zavod zaključno sa 31. 12. 2020. godine nije u potpunosti evidentirao prihode i rashode utvrđene članovima 124, 125. i 129. Zakona o PIO, odnosno nije bio u mogućnosti da u potpunosti prati prihode i rashode, što je određeno Zaključkom Vlade FBiH od 10. 9 .2020. godine. Navedeno se posebno odnosi na isplatu povoljnijih penzija, koje su regulisane posebnim zakonskim propisima i za koje su se ranije sredstva iz Budžeta FBiH doznlačavala na račun Federalnog zavoda. Prelaskom na JRT povoljne penzije se isplaćuju u zbirnom iznosu korisnicima penzija, tako da nije moguće prepoznati dio koji se doznlačava iz Budžeta FBiH. Navedeno je posebno značajno jer je članom 130. tačka (4) utvrđeno da „Ukoliko prihodi nosioca osiguranja ne pokrivaju rashode za isplatu penzija, u tekućem mjesecu, potrebna razlika sredstava namirit će se iz Budžeta FBiH, odnosno drugih izvora koje obezbijedi FBiH“. Ovakvim načinom evidentiranja prihoda i rashoda nije moguće ispoštovati odredbe ovog člana zakona.

Shodno navedenom, Federalni zavod je 30. 12. 2020. godine uputio dopis Ministarstvu finansija u kojem su navedeni problemi sa kojim se susreću nakon prelaska na poslovanje preko Budžeta FBiH sa ciljem iznalazjenja rješenja kojim bi se omogućilo evidentiranje prihoda i rashoda propisanih Zakonom o PIO, kao i da Federalni zavod stoji na raspolaganju ukoliko Federalno ministarstvo finansija ima druga rješenja koja bi osigurala navedeno evidentiranje.

Također, Federalni zavod je 2. 2. 2021. godine Federalnom ministarstvu finansija uputio Zahtjev za očitovanje o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa za: namjenski podračun za stambeni račun i namjenski podračun za račun sredstava od privatizacije, na koji se do okončanja revizije Federalno ministarstvo finansija nije očitovalo.

U Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nije osigurana potpuna evidencija prihoda i rashoda koji su propisani članovima 124, 125, 129. i 130. Zakona o PIO. Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda uspostavljeno na ovakav način ne daje informacije o izvorima i utrošku sredstava, odnosno nije moguće utvrditi koji iznos budžetskih sredstava je utrošen za finansiranje obaveza po osnovu prava ostvarenih iz člana 129. Zakona o PIO, odnosno koliko je sredstava isplaćeno iz Budžeta FBiH za penzije ostvarene po povoljnim uslovima, niti je poznato koliko je sredstava za redovne penzije isplaćeno iz doprinosa za PIO. Iz svega navedenog proizlazi da pravovremeno nisu osigurani svi Zakonom propisani uslovi za prelazak Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje.

¹¹ „Sl. novine FBiH“, br. 44/17 i 22/20

- **Sačinjavanje finansijskih izvještaja**

U finansijskim izvještajima, odnosno u obrascu Godišnjeg izvještaja o izvršenju budžeta od 1. 1. do 31. 12. 2020. godine prikazan je ukupan negativni finansijski rezultat u iznosu od 307.454.554 KM. Međutim, iskazani finansijski rezultat ne možemo potvrditi, jer u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nisu iskazani primici i izdaci na namjenskim računima.

Nije prezentovana dokumentacija na osnovu koje možemo potvrditi da su umanjeni rashodi od povrata penzija u iznosu od oko 3.538.201 KM. Također, Federalno ministarstvo finansija nije donijelo akt na osnovu kojeg bi se vršilo praćenje i evidentiranje povrata penzija, kako iz tekućeg, tako i iz prethodnih perioda. **Napominjemo da Federalni zavod svoje finansijsko poslovanje od 1. 1. 2020. godine obavlja preko Budžeta FBiH, te da je Bilans stanja, kao sastavni dio Godišnjih finansijskih izvještaja sačinio na način da ukupno iskazane vrijednosti aktive i pasive ne odražavaju ravnotežu i dostavio Finansijsko-informatičkoj agenciji na obradu (detaljnije opisano i preporuka data u tački 7. Izvještaja).**

Preporuke:

- *poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija kako bi se izvršilo usklađivanje zakonske regulative kojom će se jasno odrediti status Federalnog zavoda u dijelu obavljanja finansijskog poslovanja preko Budžeta FBiH;*
- *u saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati knjigovodstveno evidentiranje prihoda i rashoda u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda, posebno u dijelu načina iskazivanja budžetskih sredstava iz kojih se finansiraju penzije po povoljnim uslovima, u skladu sa Zakonom o PIO.*

5.2 Rješavanje o pravima osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu po osnovu domaćih i međunarodnih propisa

Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja, Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju i Statutom, Federalnom zavodu u nadležnost, između ostalog, dato je osiguranje zakonitosti u rješavanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, odlučivanje u prvom i drugom stepenu upravnog postupka u ostvarivanju prava i obaveza iz penzijskog i invalidskog osiguranja.

- Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja, osim navedenih zakona, podrazumijeva i primjenu niza pratećih zakona i propisa, kao što su: Zakon o policijskim službenicima u FBiH¹², Zakon o službi u oružanim snagama BiH¹³, Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica¹⁴, Zakon o službi u vojsci FBiH¹⁵, Zakon o pravima boraca i članova njihovih porodica¹⁶, Zakon o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata i njegove izmjene¹⁷, Zakon o upravnom postupku FBiH¹⁸, Zakon o upravnom sporu FBiH¹⁹ i drugim pravnim aktima kojima se reguliše ova oblast.
- Prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja su pravo na: starosnu i invalidsku penziju, prava osiguranika sa promijenjenom radnom sposobnošću, prava po osnovu fizičke onesposobljenosti i na porodičnu penziju. Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju propisano je da se starosna penzija određuje tako što se lični bodovi osiguranika množe sa vrijednošću općeg boda na dan ostvarivanja prava, a lični bodovi na osnovu staža osiguranja dobiju se množenjem ličnog koeficijenta osiguranika i njegovog staža osiguranja. Za određivanje ličnih bodova osiguranika, penzijski staž može iznositi i više od 40 godina, a iskazuje se brojačano i utvrđuje se tako što se svaka godina računa kao 1, svaki mjesec kao 0,83333, a svaki dan kao 0,002777 (izuzev lica koji su u staž uračunali učešće u odbrani BiH, kojima se

¹² „Sl. novine FBiH“, br. 27/05, 70/08, 44/11, 13/18

¹³ „Sl. glasnik BiH“, br. 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16

¹⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 61/06, 27/08, 32/08

¹⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 34/04, 2/06

¹⁶ „Sl. novine FBiH“, br. 33/04, 70/07, 9/10, 90/17

¹⁷ „Sl. novine FBiH“, br. 41713, 45/14, 90/17, 13/18

¹⁸ „Sl. novine FBiH“, br. 2/98, 48/99

¹⁹ „Sl. novine FBiH“, br. 11/05

godina računa kao 0,5, mjesec 0,41666 i dan 0,001388). Lični koeficijent utvrđuje se tako što se zbir godišnjih koeficijenata podijeli sa periodom za koji su obračunati koeficijenti, a godišnji lični koeficijent utvrđuje se tako što se ukupan iznos plaća, odnosno osnovica osiguranja osiguranika počev od 1. 1. 1970. godine (izuzimajući godinu ostvarenja prava i period 1992-1995. godine) za svaku kalendarsku godinu podijeli sa prosječnom godišnjom plaćom u SR BiH, odnosno u FBiH za istu kalendarsku godinu. Vrijednost općeg boda za godinu u kojoj se ostvaruje pravo utvrđuje se odlukom Vlade FBiH, a za 2020. godinu utvrđen je 5. 8. 2020. godine u iznosu od 15,15 KM (usklađivanje vrijednosti općeg boda iz 2019. godine od 14,50 KM, koji je povećan za 4,5%).

U postupku ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obezbijeđena je dvostepenost rješavanja kod Federalnog zavoda, kao i sudska zaštita prava, a u postupku rješavanja o pravima primjenjuje se Zakon o upravnom postupku FBiH, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

- **Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom stepenu** provodi se u kantonalnim administrativnim službama. Osoba koja ostvaruje pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja podnosi zahtjev sa potrebnom dokumentacijom. Kantonalna služba nakon provjere svih podataka donosi rješenje ili privremeno rješenje dok ne budu osigurani neophodni podaci za donošenje rješenja (podatak o godišnjoj prosječnoj plaći za prethodnu godinu). Rok za donošenje rješenja nakon podnesenog zahtjeva utvrđen je članom 216. Zakona o upravnom postupku, kojim je definisano da kada se postupak pokreće na osnovu zahtjeva stranke, odnosno po službenoj dužnosti, ako je to u interesu stranke, nadležni organ dužan je donijeti rješenje i dostaviti ga stranci najkasnije u roku od 60 dana, ako posebnim propisom nije određen kraći rok.

Prema prezentovanim podacima iz dvije baze podataka: ERC ZIPO baze Sarajevo i Informacionog sistema Mostar, utvrđeno je da su tokom 2020. godine 14.272 korisnika prvi put uvedena u pravo iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kojima su izdata rješenja u prvom stepenu.

Pregledom predmeta uzetih u uzorak iz dvije baze podataka, odnosno 52 iz ERC ZIPO baze i 45 iz baze Informacionog sistema Mostar konstatovali smo da Federalni zavod u određenim slučajevima kasni sa donošenjem rješenja, što nije u skladu sa članom 216. Zakona o upravnom postupku. Analizom prezentovane baze podataka iz oba informaciona sistema ne možemo potvrditi da je Federalni zavod u potpunosti ispoštovao Zakonom utvrđene rokove kod donošenja rješenja kojima se osobe prvi put uvode u pravo, odnosno oko 33% ukupno predatih predmeta (uvažavajući privremenost rješenja do momenta objave podatka o vrijednosti općeg boda za godinu ostvarivanja prava) nije riješeno u propisanom roku, što nije zanemarivo s obzirom na to da se radi o osnovnim poslovima Federalnog zavoda.

- **Rješavanje o pravima o penzijskom i invalidskom osiguranju u drugom stepenu** vrši se u Odjelu za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom domaćih propisa i Odjelu za rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja primjenom međunarodnih ugovora. Ukoliko podnosilac zahtjeva nije zadovoljan aktom kojim je odlučeno o zahtjevu, ima pravo podnijeti žalbu, o kojoj odlučuje drugostepeno tijelo Federalnog zavoda.

Odjel za rješavanja u drugom stepenu tokom 2020. godine zaprimio je 4.344 žalbena predmeta (osim toga bilo je 1.441 neriješena žalba iz prethodnog perioda), od kojih je 5265 riješeno, a 520 žalbi nije riješeno. Od ukupno riješenih žalbi uvaženo je 1.293 (uvažene i vraćene prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje), a odbijeno 3.972 žalbe.

Pregledom predmeta uzetih u uzorak konstatovali smo da Federalni zavod uložene žalbe nije rješavao blagovremeno, odnosno od 29 podnesenih žalbi, samo je jedna riješena u zakonski predviđenom roku, dok je 28 riješeno nakon isteka roka. Navedeno nije u skladu sa članom 244. Zakona o upravnom postupku FBiH, kojim je propisano da se rješenje o žalbi mora donijeti i dostaviti stranci što prije, a najkasnije u roku od 30 dana računajući od dana predaje žalbe, ako posebnim propisom nije određen kraći rok. Organ koji je riješio stvar u drugom stepenu šalje, po pravilu, svoje rješenje sa spisima predmeta prvostepenom organu, koji rješenje dostavlja strankama.

Na rješenje koje je donio drugostepeni organ i ako je rješenje prvostepenog organa konačno, protiv tog rješenja može se pokrenuti upravni spor-tužba kod nadležnog suda. Pregledom podnesenih tužbi i donesenih presuda po njima, od 39 predmetnih tužbi uzetih u uzorak utvrdili smo da su sudovi odbacili 20 tužbi po kojima nema daljeg postupanja Federalnog zavoda (samo se vrši arhiviranje predmeta). Međutim, za 19 tužbi je uvaženo, te vraćeno prvostepeno odlučivanje Federalnom zavodu, koji je u pet postupaka donio rješenje u zakonskom roku, a u 14 postupaka rješenja nisu donesena blagovremeno. Navedeno nije u skladu sa članom 57. Zakona o upravnim sporovima FBiH, kojim je propisano da je nadležni organ dužan donijeti upravni akt bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja presude.

Rješenja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja i rješavanja po žalbama izjavljenim na rješenja donesena u prvom stepenu Federalni zavod nije donosio u rokovima utvrđenim članovima 216. i 244. Zakona o upravnom postupku FBiH. Također, presude nadležnih sudova o podnesenim tužbama na donesena rješenja nakon provedenih upravnih postupaka, koje su Federalnom zavodu vraćene na ponovni postupak, nisu rješavane u utvrđenom roku, što nije u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima FBiH.

Preporuke:

- **rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu donositi u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku FBiH;**
- **postupanje po presudama nadležnih sudova rješavati u roku od 15 dana, u skladu sa Zakonom o upravnim sporovima FBiH.**

6. PLANIRANJE, DONOŠENJE BUDŽETA I IZVJEŠTAVANJE

Upravni odbor Federalnog zavoda 26. 9. 2019. godine usvojio je Finansijski plan za 2020. godinu, kojim su planirani prihodi i primici u iznosu od 2.417.836.828 KM i rashodi i izdaci u iznosu od 2.417.396.569 KM, kao i višak prihoda nad rashodima u iznosu od 440.259 KM. Finansijski plan Federalnog zavoda za 2020. godinu dostavljen je Ministarstvu 2. 10. 2019. godine. Dokument okvirnog budžeta za period 2020-2022. godine Upravni odbor je usvojio 27. 6. 2019. godine.

Finansijski plan za 2020. godinu sačinjen je na osnovu finansijskog plana za prethodnu godinu, odnosno njegovog ostvarenja od 1. 1. do 30. 6. 2019. godine, procjene ostvarenja do kraja 2019. godine i projekcije kretanja važnih planskih pretpostavki za 2020. godinu (broj zaposlenih, visina prosječne plaće, broj penzionera, prosječna penzija i sl.).

S obzirom na to da je Federalni zavod od 1. 1. 2020. godine stekao status budžetskog korisnika, te finansijsko poslovanje obavlja preko računa Budžeta FBiH, na osnovu dostavljenih instrukcija obavezan je Federalnom ministarstvu finansija dostaviti, odnosno unijeti svoj finansijski zahtjev u okviru informacionog sistema za pripremu, za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS), što je i učinjeno.

Budžetom FBiH za 2020. godinu²⁰ Federalnom zavodu su odobrena sredstva u iznosu od 2.415.736.942 KM, što je za 1.659.627 KM manje u odnosu na budžetski zahtjev. Smanjenje odobrenog budžeta Federalnog zavoda u odnosu na budžetski zahtjev odnosi se na plaće i naknade troškova zaposlenih (1.013.745 KM), izdataka za materijal, sitan inventar i usluge (511.999 KM), doprinosa poslodavca (93.883 KM) i tekućih transfera neprofitnim organizacijama (40.000 KM).

Izvršene su korekcije, odnosno umanjenja troškova usluga medicinskog vještačenja, koja su planirana u okviru izdataka za materijal i sitan inventar, za iznos od 150.000 KM, a Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za još 60.000 KM (Finansijskim planom planirano 1.410.000 KM, a odobreno nakon Izmjena i dopuna 1.200.000 KM), što utiče na ostvarivanje prava osiguranika iz penzijskog i invalidskog osiguranja na osnovu procijenjenog stepena invalidnosti (invalidske penzije). Korekcija ove pozicije smanjuje mogućnost ostvarivanja prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, što je jedan od osnovnih poslova Federalnog zavoda. Međutim, ako u toku razmatranja Nacrta predloženog budžeta

²⁰ „Sl. novine FBiH“, br. 99/19

dođe do neslaganja između ministra finansija i ministara odgovornih za pojedine budžetske korisnike ili drugih rukovodilaca organa uprave, ministar finansija obavezan je da izradi izvještaj za Vladu FBiH, koja o tome donosi konačnu odluku, kako je propisano stavom (3) člana 25. Zakona o budžetima u FBiH. Nije prezentovana dokumentacija koja bi potvrdila da je postupljeno u skladu sa navedenom zakonskom odredbom.

Napominjemo da prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje, tj. do 1. 1. 2020. godine, u okviru njegovog budžeta za 2020. godinu na poziciji tekućih transfera planirana su sredstva za pokriće obaveza nastalih po osnovu: prava ostvarenih na osnovu posebnih propisa o povoljnijem penzionisanju i to u iznosu propisanom svakim od posebnih propisa o povoljnijem penzionisanju, prava po osnovu posebnog staža iz člana 36. Zakona o PIO, isplate penzija vojnim osiguranicima pripadnicima bivše JNA državljanima BiH i prava ostvarenih po osnovu stava (9) člana 70. i stava (8) člana 71. Zakona o PIO. U prethodnom periodu, prije prelaska Federalnog zavoda za PIO na trezorsko poslovanje, ova sredstva su planirana u budžetu Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, a realizacija tekućih transfera prema Federalnom zavodu vršila se tako što je svaki mjesec Federalni zavod dostavljao fakturu za sredstva koja mu je navedeno ministarstvo trebalo doznačiti. Mjesečne tranše su evidentirane na poziciji prihoda, koji prelaskom na budžetsko poslovanje nisu evidentirani u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda, već se realizacija vrši direktnom uplatom iz Budžeta FBiH, a rashodi se evidentiraju na poziciji transfera.

Federalno ministarstvo finansija je 3. 4. 2020. godine svim budžetskim korisnicima dostavilo instrukcije za izmjenu i dopunu Budžeta FBiH u kojima je navedeno da su dužni izmjene i dopune svojih finansijskih zahtjeva unijeti u informacioni sistem najkasnije do 7. 4. 2020. godine. U skladu sa dostavljenim instrukcijama, Federalni zavod izvršio je Izmjenu i dopunu Finansijskog plana za 2020. godinu, kojim su planirani prihodi i primici od 2.412.836.828 KM, rashodi i izdaci od 2.412.525.997 KM i ukupan višak prihoda nad rashodima od 310.831 KM.

Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH za 2020. godinu²¹ odobrena sredstva Federalnom zavodu iznose 2.411.689.441 KM i manja su za 4.047.501 KM (u odnosu na Finansijski plan Federalnog zavoda), a odnose se na: tekuće transfere i druge tekuće rashode (2.369.203.730 KM), bruto plaće i naknade (23.286.421 KM), izdatke za materijal, inventar i usluge (14.540.450 KM), izdatke za nabavku stalnih sredstava (2.500.000 KM) i doprinose poslodavca i ostale doprinose (2.158.840 KM). Najveće smanjenje u odnosu na Finansijski plan odnosi se na izdatke za nabavku opreme (2.408.000 KM), izdatke za materijal inventar i usluge (1.292.900 KM) i plaće i naknade troškova zaposlenih (319.324 KM).

Tokom 2020. godine Federalno ministarstvo finansija je dostavilo Instrukcije broj 1. i 2. koje se odnose na sačinjavanje Finansijskog plana za 2021. godinu (Budžetskog zahtjeva) i DOB-a za period 2021-2023. godine po kojim Federalni zavod nije postupio, nakon čega je Federalno ministarstvo finansija dostavilo Informaciju kojom je o toj situaciji upoznalo Vladu FBiH. Federalni zavod dostavljao je dopise Federalnom ministarstvu finansija i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike, uz pojašnjenje da je donošenje i usvajanje Finansijskog plana i Dokumenta okvirnog budžeta procedura propisana Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i Statutom, po kojima će Federalni zavod i postupiti.

Federalni zavod je u skladu sa članom 6. Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja FBiH i na osnovu člana 6. Statuta sačinio Dokument okvirnog budžeta za period 2021-2023. godine, koji je usvojio Upravni odbor Odlukom od 4. 6. 2020. godine, te Finansijski plan za 2021. godinu i Odluku o izvršavanju finansijskog plana, koje je Upravni odbor usvojio 6. 8. 2020. godine. Usvojeni akti dostavljeni su Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike u skladu sa procedurom propisanom Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja.

Federalni zavod nije postupio ni po Instrukciji broj 1 za dostavljanje finansijskog zahtjeva DOB-a za period 2022-2024. godine, o čemu je informisana Vlada FBiH. Zaključkom Vlade FBiH od 15. 4. 2021. godine zaduženo je Federalno ministarstvo finansija da u informacioni sistem planiranja i upravljanja

²¹ „Sl. novine FBiH“, br. 28/20

(BPMIS) unese finansijski zahtjev Federalnog zavoda u visini i po ekonomskim kodovima iz finansijskog zahtjeva za Dokument okvirnog budžeta za period 2021-2023. godine, koji im je dostavljen u 2020. godini.

Federalni zavod nije postupio po instrukcijama 1. i 2. Federalnog ministarstva finansija (DOB za period 2021-2023. godine i 2022-2024. godine i Budžetski zahtjev za 2021. godinu), nije u informacijski sistem planiranja i upravljanja (BPMIS) izvršio unos finansijskog zahtjeva, odnosno pozicija rashoda planiranih Finansijskim planom i Dokumentom okvirnog budžeta, što nije u skladu sa članom 15, 19. i 20. Zakona o budžetima u FBiH.

Prema Izvještaju o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda, ukupno iskazani prihodi i primici zaključno sa 31. 12. 2020. godine iznose 2.027.226.098 KM, rashodi i izdaci 2.334.660.652 KM i višak rashoda nad prihodima 307.434.554 KM.

Plan rada Federalnog Zavoda za 2020. godinu usvojio je Upravni odbor 10. 12. 2019. godine, a Izvještaj o radu Federalnog zavoda za 2020. godinu 28. 5. 2021. godine.

Preporuka:

- ***Budžetski zahtjev i Dokument okvirnog budžeta sačiniti na osnovu instrukcija Federalnog ministarstva finansija, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH.***

7. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji finansijski izvještaj za 2020. godinu Upravni odbor usvojio je 24. 2. 2021. godine. U Godišnjem finansijskom izvještaju za 2020. godinu iskazani su ukupni prihodi i primici u iznosu od 2.027.226.098 KM, ukupni rashodi i izdaci u iznosu od 2.334.660.652 KM i višak rashoda nad prihodima od 307.434.554 KM.

Odluku o usvajanju Godišnjeg obračuna Federalnog zavoda za 2020. godinu, Izvještaja o finansijskom poslovanju Federalnog zavoda za 2020. godinu i Bilješki uz finansijske izvještaje donio je Upravni odbor 24. 2. 2021. godine.

Nadzorni odbor Federalnog zavoda nije izvršio uvid u godišnje finansijske izvještaje, jer mu je istekao mandat u decembru 2020. godine, a novi nije imenovan. Napominjemo da je do isteka mandata u 2020. godini Nadzorni odbor održao samo jednu telefonsku sjednicu, te značajan dio poslova i aktivnosti iz nadležnosti nije izvršio.

Godišnje finansijske izvještaje za 2020. godinu sa zabilješkama Federalni zavod je sačinio i dostavio Finansijsko-informatičkoj agenciji (u daljem tekstu FIA) u skladu s važećim propisima i u utvrđenom roku. Međutim, Računovodstveni iskaz Bilans stanja nije sačinjen na način da odražava ravnotežu aktive i pasive, u skladu s članom 23. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. U postupku obrade Godišnjih finansijskih izvještaja FIA je ustanovila grešku u obrascu Bilansa stanja, jer iskazana vrijednost ukupne aktive nije jednaka ukupnoj pasivi za iznos od 48.417.289 KM (pasiva veća od aktive), o čemu je 8. 3. 2020. godine obavijestila Federalni zavod, kao i da su utvrđenu grešku obavezni ispraviti u roku od osam dana, što nije učinjeno. Federalni zavod se dopisom očitovao FIA-i, u kojem je navedeno da nemaju mogućnost ispravke greške, jer su podaci preuzeti iz Glavne knjige trezora FBiH. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da su Godišnji finansijski izvještaji dostavljeni nadležnim organima i institucijama u zakonski utvrđenom roku, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.

Osim toga, izvještaje utvrđene članom 21. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, Federalni zavod dužan je dostaviti Ministarstvu finansija do 28. 2. tekuće godine za prethodnu godinu. Međutim, prema prezentovanim podacima, Ministarstvu finansija 9. 3. 2021. godine dostavljeni su samo Izvještaj o izvršenju finansijskog plana za 2020. godinu i Bilješke uz finansijske izvještaje.

U Bilješkama uz finansijske izvještaje obrazloženo je obavljanje finansijskog poslovanja Federalnog zavoda preko računa Budžeta FBiH, gdje je skrenuta pažnja da nisu ispunjene pravne pretpostavke kako bi Federalni zavod stekao status budžetskog korisnika, jer nisu izvršene izmjene Zakona o organizaciji PIO u FBiH, Zakona o budžetima u FBiH, Zakona o trezoru u FBiH. Shodno tome, nisu uspostavljene evidencije naplaćenih prihoda od doprinosa i rashoda namijenjene za isplatu penzija po povoljnim uslovima, odnosno

posebnim zakonskim propisima i rad Federalnog zavoda, niti su u potpunosti uspostavljeni uslovi za njegov prelazak na trezorsko poslovanje. U bilješkama je obrazloženo izvršenje prihoda i rashoda, kao i stanje imovine i obaveza iskazano u Glavnoj knjizi i pomoćnim evidencijama. U Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nisu evidentirani prihodi iz Budžeta FBiH, kako je definisano članom 124. Zakona o PIO, odnosno prihodi iz kojih se finansiraju rashodi utvrđeni članom 129. Zakona o PIO, koji se odnose na prihode iz Budžeta FBiH, iz kojih se finansiraju penzije ostvarene po povoljnim uslovima. U Bilješkama je navedeno da bi prihodi Federalnog zavoda na osnovu isplata penzija po povoljnim uslovima iznosili 304.612.991 KM (uključujući i iznos od 18.097.987 KM na ime verificiranog duga). Također je navedeno da u Godišnjem finansijskom izvještaju, odnosno u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda nisu iskazani prihodi od privatizacije od 360.000 KM i prihodi od prodaje stanova od 99.395 KM, dok se za ostale prihode ne može potvrditi da li su ostvareni u iskazanim iznosima. Smatramo značajnim istaknuti da je u Bilješkama uz finansijske izvještaje navedeno da su Finansijski izvještaji i Bilješke sačinjene na osnovu podataka iskazanih u Glavnoj knjizi i da ti podaci ne uključuju višak rashoda iz 2020. godine. Obrazloženo je da Glavna knjiga budžeta ne daje informacije o visini sredstava iz članova 124, 125. i 129. Zakona o PIO, te da Federalni zavod nema sveobuhvatne podatke o visini prihoda, niti koriste li se sredstva iz člana 124. Zakona o PIO za finansiranje prava koja nisu regulisana članom 125. Zakona. Zbog svega navedenog Federalni zavod nije u mogućnosti iskazati finansijski rezultat poslovanja za 2020. godinu, osim na način na koji je iskazan u Glavnoj knjizi trezora. Shodno navedenom, konstatovali smo da podaci iskazani u obrascu Bilansa stanja u nisu u ravnoteži, odnosno ukupna aktiva je iskazana u iznosu od 161.873.236 KM, dok je ukupna pasiva iskazana u iznosu od 210.290.525 KM i tako dostavljeni FIA-i na obradu.

Godišnji finansijski izvještaji za 2020. godinu nisu ovjereni i dostavljeni nadležnim institucijama u utvrđenom roku, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH. Podaci iskazani u Bilansu stanja ne odražavaju ravnotežu za iznos od 48.417.289 KM, u skladu sa članom 23. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH, zbog čega FIA-nije izvršila obradu, o čemu je obavijestila Federalni zavod. Međutim, ispravka nije izvršena, te ne možemo potvrditi da su Godišnji finansijski izvještaji dostavljeni nadležnim institucijama u zakonski utvrđenom roku.

Preporuka:

- **Godišnje finansijske izvještaje sačinjavati i dostavljati nadležnim organima u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u FBiH.**

7.1 GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU BUDŽETA

7.1.1 Prihodi i primici

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2020. godinu, ukupno ostvareni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 2.027.226.098 KM, što je u odnosu na Izmjene i dopune plana manje za 10.494.176 KM, a u odnosu na prethodnu godinu, manje za 302.052.795 KM.

Strukturu prihoda i primitaka čine prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (2.022.527.335 KM), ostali prihodi od imovine (3.291.903 KM), prihodi od iznajmljivanja poslovnih prostora i ostale imovine (33.979 KM) i primici od prodaje stalnih sredstava (56.824 KM).

Planiranje sredstava za penzije po povoljnim uslovima planirano je na poziciji tekućih transfera u okviru budžeta Federalnog zavoda u visini stvarno potrebnih sredstava za broj korisnika penzija koji su ostvarili prava po povoljnim uslovima. Međutim, prelaskom na trezorski način poslovanja Federalnom zavodu nije ostavljena mogućnost evidentiranja prihoda koji su se u prethodnom periodu isplaćivali preko Federalnog ministarstva rada i socijalne politike i u mjesečnim tranšama doznlačavali Federalnom zavodu.

Finansijsko poslovanje Federalnog zavoda preko računa Budžeta FBiH ne daje informacije o izvorima i utrošku sredstava, odnosno nije moguće utvrditi koji iznos budžetskih sredstava je utrošen za finansiranje obaveza po osnovu prava ostvarenih iz člana 129. Zakona o PIO, niti je poznato koliko sredstava za redovne penzije je isplaćeno iz doprinosa za PIO, a koliko sredstava iz Budžeta FBiH za penzije ostvarene po

povoljnim uslovima. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike nije vršilo kontrolu i nadzor nad namjenskim utroškom budžetskih sredstava za finansiranje penzija po povoljnim uslovima, što im je Zakonom o PIO dato u nadležnost (detaljnije u tački 5.1 Izvještaja).

7.1.1.1 Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje

Prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iskazani su u iznosu od 2.022.527.335 KM i u odnosu prethodnu godinu manje su ostvareni za 10.671.885 KM, dok su u odnosu na planirane više ostvareni za 259.311.076 KM. Prihodi od doprinosa u odnosu na planirane više su ostvareni zbog prelaska Federalnog zavoda na trezorski način poslovanja i nemogućnosti osiguranja pojedinih podataka, koji su u odnosu na podatke prethodne godine neuporedivi.

Strukturu ostvarenih prihoda od doprinosa čine: doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje (1.971.678.472 KM), dodatni doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (29.295.148 KM), doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na primitke od drugih samostalnih djelatnosti povremenog samostalnog rada (16.314.787 KM), doprinos za dobrovoljno penzijsko i invalidsko osiguranje (2.862.371 KM), doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje koje za nezaposlene osobe plaćaju kantonalne službe za zapošljavanje (2.310.918 KM) i doprinos za pripravnike radi osiguranja za slučaj povrede na radu ili profesionalne bolesti (65.639 KM).

Sredstva za poslovanje Federalnog zavoda se najvećim dijelom ostvaruju od uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju (Zakon o PIO) i Zakonom o doprinosima.

Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje od 2020. godine za sve osiguranike uplaćeni su u skladu sa Pravilnikom o izmjenama i dopunama Pravilnika o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na području FBiH, kojim je definisano da se doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje uplaćuju na JRT otvoren kod Union banke d.d. Sarajevo i obavijestilo banke o izmjenama.

Analizom prihoda od doprinosa iskazanih u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda i stanja iskazanih u pomoćnim evidencijama utvrđene su određene razlike, a najznačajnije se odnose na doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje koji je u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda manje iskazan za 351.118 KM, što je posljedica nepopunjavanja budžetske organizacije, te se uplata evidentira na Glavnoj knjizi trezora, umjesto u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda, dok je doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje na primitke od druge samostalne djelatnosti i povremenog samostalnog rada više iskazan u Glavnoj knjizi za 245.148 KM u odnosu pomoćnu evidenciju. Podaci iskazani u pomoćnoj evidenciji upoređuju se sa RAS fajlom koji banka dostavlja Federalnom zavodu na dnevnoj bazi. Nije prezentovana dokumentacija na osnovu koje možemo potvrditi da su poduzimane aktivnosti kako bi se utvrdio razlog nastanka navedenih razlika, niti imamo informaciju da li su zaključno sa 31. 12. 2020. godine izvršena usaglašavanja podataka iskazanih u Glavnoj knjizi koja je dio Glavne knjige trezora i pomoćnoj evidenciji Federalnog zavoda. **Prelaskom na trezorsko poslovanje nije uspostavljena potpuna i tačna evidencija doprinosa od penzijskog i invalidskog osiguranja u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda, iako su to sredstva iz kojih korisnici ostvaruju prava za koje je Zakonom o PIO precizno propisana namjena utroška.**

Preporuka:

- ***poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu finansija i Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike kako bi se osiguralo potpuno i tačno evidentiranje prihoda od doprinosa kojima je namjena propisana Zakonom o PIO.***

7.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi iskazani su u iznosu od 4.641.939 KM i u odnosu na planirane više su ostvareni za 186.939 KM. Struktura neporeznih prihoda iskazana je u tabeli:

u KM

Red. br.	Opis	Planirano za 2020. godinu	Ostvareno u 2020. godinu	Indeks (5/4)x 100
1	3	4	5	6
1.	Prihodi od iznajmljivanja poslovnih prostora	50.000	33.979	67,96
2.	Prihodi od kamata na depozite	18.000	938	5,21
3.	Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	1.604.000	662.828	41,32
4.	Ostali prihodi od imovine	2.990.000	2.628.137	87,90
5.	Prihodi od pružanja javnih usluga	595.000	461.385	77,54
6.	Ostale neplanirane uplate	-	854.672	-
7.	Ukupno	4.455.000	4.641.939	-

Ostali prihodi od imovine iskazani su u iznosu od 2.628.137 KM, a najznačajniji se odnose na prihode od povrata penzija iz ranijih godina (1.344.187 KM), prihodi od pretplata penzija iz ranijih godina, za koje su pokrenuti regresni postupci i zaključene nagodbe o obročnom plaćanju (986.646 KM) i prihodi od refundacija penzija po međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju koje je BiH zaključila sa drugim državama (285.642 KM).

Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine iskazani su u iznosu od 662.828 KM. Strukturu najznačajnijih čine prihodi: uplaćeni po izdatim računima za izvršene razne usluge kupcima sa kojima su zaključeni ugovori o poslovnoj saradnji (569.608 KM), od refundacije bolovanja za radnike Federalnog zavoda (70.222 KM), od refundiranja troškova isplaćenih plaća pripravniciima koji su zaposleni po osnovu programa sufinansiranja zapošljavanja (18.369 KM).

Ostale neplanirane uplate iskazane su u iznosu od 854.672 KM, a najvećim dijelom se odnose na povrate penzija izvršene tokom 2020. godine na transakcijski račun kod UniCredit banke koji je ostao aktivan.

Prihodi od pružanja javnih usluga iskazani su u iznosu od 461.385 KM, a odnose se na naknade za korištenje podataka iz matične evidencije čija je visina određena odlukom Upravnog odbora. Pružanje ovih usluga korisnicima je posao iz nadležnosti Federalnog zavoda, a prikupljena sredstva po ovom osnovu regulisana su članom 124. Zakona o PIO, dok je njihova namjena, odnosno utrošak regulisan članom 125. Zakona.

7.1.2 Rashodi, izdaci i finansiranje

U Godišnjem izvještaju o izvršenju budžeta za 2020. godinu, iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 2.334.660.652 KM i u odnosu na plan (2.411.689.441 KM) manje su ostvareni za 77.028.789 KM. Nerealizovani iznos odobrenih sredstava u najvećim dijelu odnosi se na tekuće grantove u iznosu od 76.075.796 KM. Strukturu rashoda i izdataka čine: tekući transferi (2.293.127.934 KM), plaće, naknade i doprinosi (25.375.160 KM), izdaci za materijal, inventar i usluge (13.663.264 KM) i izdaci za nabavku stalnih sredstava (2.494.294 KM).

7.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Bruto plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 23.216.586 KM, a čine ih bruto plaće i naknade plaća (20.547.770 KM), naknade troškova zaposlenih (2.601.413 KM) i doprinosi poslodavca (2.155.502 KM). Za obračun i priznavanje rashoda plaće primjenjuje se Zakon o radu u FBiH²² i interni akti Federalnog zavoda kojima se reguliše obračun i isplata plaća i naknada plaća. Pravilnikom o radu propisan je način prijema zaposlenika, zaključivanja ugovora, obračuna plaće i naknada plaće, prestanak radnog odnosa, prijem volontera i pripravnika i slično. Osnovna plaća radnika utvrđuje se množenjem koeficijenta složenosti poslova radnog mjesta, vrijednosti boda i fonda radnih

²² Sl. novine FBiH, br. 26/16, 89/18

sati. Vrijednost boda utvrđena je Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta, na način da za koeficijent složenosti jedan (1) iznosi 58% prosječne mjesečne bruto plaće ostvarene u FBiH za prethodnu godinu. Plaća radnika uvećava se za 0,6% za svaku započetu godinu penzijskog staža, a najviše do 20%. Najviša isplaćena neto plaća za 2020. godinu iznosila je 4.173 KM, najniža 611 KM, a prosječna 1.485 KM.

Iako je Federalni zavod stekao status budžetskog korisnika za obračun plaća i ostalih prava radnika i dalje se primjenjuje Zakon o radu, a koeficijenti složenosti poslova kreću se u rasponu od 1 do 6,20.

Federalni zavod ne vrši ocjenjivanje zaposlenika, već se, u skladu sa Pravilnikom o radu, zaposlenici stimuliraju za radni učinak i uspješnost u radu. O pravu na stimulacijski/destimulacijski dio plaće i o njegovoj visini odlučuje direktor Zavoda uz saglasnost zamjenika, a na prijedlog direktora administrativne službe. Direktor administrativne službe podnosi obrazloženi prijedlog po inicijativi rukovodioca organizacijske jedinice u kojoj zaposlenik radi ili na osnovu ličnog uvida u rad i rezultate rada.

U toku 2020. godine Federalni zavod je zaposlio 58 novih zaposlenika po raznim osnovama. Ugovori o radu zaključivani su po osnovu „Programa sufinansiranja zajedničkih projekata s drugim organizacijama i institucijama 2020.“ koji provodi Federalni zavod za zapošljavanje, objavljivanjem konkursa za zapošljavanje u skladu sa Uredbom o zapošljavanju u javnom sektoru i u skladu sa Zakonom o volontiranju. Postupak zasnivanja radnog odnosa i zaključivanja ugovora o radu pokreće se na osnovu odluke direktora donesene uz saglasnost zamjenika, a u skladu sa podnesenim zahtjevom koji podnose direktor i zamjenik direktora Središnje administrativne službe odnosno Kantonalne administrativne službe. Radni odnos je prestao za 76 zaposlenika (zbog odlaska u penziju, vlastitim zahtjevom za prekid radnog odnosa, istekom perioda na koji je ugovor potpisan, smrću zaposlenika, istekom mandata, prelaskom iz jedne organizacione jedinice u drugu, rješenjem o mirovanju prava zbog odlaska na mjesto izabranog dužnosnika i otkazom usljed teže povrede radne obaveze).

Naknade troškova zaposlenih ostvarene su u iznosu od 2.668.816 KM i odnose se na: naknade za topli obrok (1.553.724 KM), naknade za prevoz sa posla i na posao (435.568 KM), regres za godišnji odmor (365.476 KM), pomoć u slučaju smrti (103.724 KM), otpremnine zbog odlaska u penziju (210.324 KM). Navedene naknade isplaćene su u skladu sa zakonskim propisima i internim aktima Federalnog zavoda.

Naknada za topli obrok isplaćuje se u iznosu od 1% prosječne plaće u FBiH prema posljednjem objavljenom statističkom podatku za dane prisustva na poslu.

Naknade za prevoz na posao i sa posla isplaćuju se radnicima čije je mjesto stanovanja udaljeno najmanje dva kilometra od mjesta rada, odnosno pripada im novčana naknada za troškove prevoza u visini mjesečne karte javnog gradskog, prigradskog i međugradskog prevoza, u skladu sa Pravilnikom o radu. Visina mjesečne naknade koja se zaposleniku isplaćuje za gradski i prigradski prevoz ne može iznositi više od 150 KM, odnosno 250 KM za međugradski prevoz, s tim da se navedene naknade međusobno isključuju.

Regres za godišnji odmor isplaćuje se u visini 50% prosječne plaće isplaćene u FBiH na osnovu odluke direktora o isplati regresa, donesene nakon. Zaključka Vlade FBiH od 16. 10. 2020. godine. Za 2020. godinu naknada je iznosila 477 KM, a isplaćena je za 767 radnika.

Odredbom člana 113. Pravilnika o radu regulisano je da se zaposleniku isplaćuje **naknada u slučaju smrti** užeg člana porodice u visini dvije prosječne plaće isplaćene u FBiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku. Zaposlenik pravo ostvaruje podnošenjem zahtjeva za dodjelu naknade na osnovu izvoda iz matične knjige umrlih, a uplaćuju im se na transakcijske račune zaposlenika.

Otpremnina prilikom odlaska u penziju isplaćuje se zaposlenicima u visini pet ostvarenih mjesečnih plaća radnika u prethodnom periodu ili pet prosječnih plaća Federalnog zavoda isplaćenih prije mjeseca u kojem zaposlenik odlazi u penziju ako je to za njega povoljnije.

7.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 13.663.264 KM, što predstavlja 0,59% ukupnih rashoda i izdataka Federalnog zavoda. Strukturu ovih izdataka čine: izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (7.543.276 KM), ugovorene i druge posebne usluge (4.285.233 KM), izdaci za energiju (495.088 KM), izdaci za osiguranje, bankarske usluge i usluge platnog prometa (431.270 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (308.656 KM), unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne opreme (270.725 KM), izdaci za tekuće održavanje (228.857 KM), izdaci za usluge prevoza i goriva (62.703 KM) i putni troškovi (37.456 KM).

Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge iskazani su u iznosu od 7.543.276 KM i najvećim dijelom se odnose na poštanske usluge (6.989.237 KM), izdaci za usluge interneta i telefona (352.820 KM) i izdaci za komunalne usluge (167.554 KM).

Poštanske usluge realizovane su na osnovu zaključenih ugovora sa HP d.o.o. Mostar i JP BH Pošta d.o.o. Sarajevo koji su zaključeni 2007. godine na neodređeno vrijeme i još su u primjeni. Ugovorima su utvrđene naknade za obavljanu isplatu prava penzionerima u iznosu od 1% na ukupan iznos prava koji se treba isplatiti. Obavljenom revizijom utvrđeno je da se poštuju ugovorene cijene naknada za izvršene usluge. S obzirom na da su ugovori zaključeni 2007. godine, uvažavajući značajnost iznosa evidentiranih troškova, te da se usluge finansiraju iz doprinosa ne možemo potvrditi opravdanost zaključenih ugovora.

Ugovorene i druge posebne usluge iskazane su u iznosu od 4.285.233 KM, a najznačajnije se odnose na: izdatke za hardverske i softverske usluge (2.364.376 KM), izdatke za usluge instituta za medicinsko vještačenje (1.060.783 KM), izdatke za fizičko osiguranje objekata (192.219 KM), izdatke za naknade skupštinskim zastupnicima (164.787 KM) i troškove spora (151.679 KM).

Izdaci za hardverske i softverske usluge iskazani su u iznosu od 2.364.376 KM. Za navedene usluge Zavod je zaključio ugovore sa sljedećim dobavljačima: Info Dom d.o.o. Sarajevo za usluge održavanja EGOP sistema u vrijednosti 233.476 KM; Medium Informatika d.o.o. Velika Gorica (Republika Hrvatska), održavanje i podrška korištenju poslovnih aplikacija u skladu sa ugovorenim jediničnim cijenama do maksimalno 259.600 KM (Aplikacije koje dobavljač razvije po ovom Ugovoru su vlasništvo Federalnog zavoda, te je u obavezi za sve razvijene aplikacije - programske module isporučiti izvorni kod); Logosoft d.o.o. Sarajevo za održavanje domene i poddomene Mostar i Sarajevo, mrežnih servisa i mrežne infrastrukture u vrijednosti od 80.266,68 KM; Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja d.o.o. Sarajevo (ERC ZIPO) za usluge obrade podataka na opremi u vlasništvu Federalnog zavoda i sistemskom softveru u najmu ERC ZIPO u vrijednosti od 1.594.440 KM, a ugovor za usluge servisiranja i održavanja računara i računarske opreme u vrijednosti od 19.235 KM.

Obavljenom revizijom utvrđeno je da je ugovor sa dobavljačem Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja d.o.o. Sarajevo za usluge obrade podataka zaključen na period od 12 mjeseci i u primjeni je od 1. 11. 2019. godine, uz mogućnost produživanja za još 12 mjeseci ukoliko neka od ugovorenih strana ne odluči da ga raskine. Vrijednost ugovorenih usluga iznosi maksimalno 1.594.440 KM s PDV-om na godišnjem nivou. Osim toga, Federalni zavod obavezan je po ovom ugovoru refundirati i iznos najamnine za sistemski softver u iznosu od 9.884 USD mjesečno (odnosno protuvrijednost u KM na dan plaćanja fakture prema važećem kursu USD). Ugovorom je definisano da svaku eventualnu promjenu utvrđene naknade ugovorene strane mogu tokom godine dogovoriti sporazumno, te zaključiti aneks ugovora po tom osnovu. Ugovor sa ERC ZIPO d.o.o. Sarajevo zaključen nakon što je Upravni odbor dao saglasnost na njegovo zaključivanje.

Osim navedenog, sa ovim dobavljačem zaključen je Ugovor za usluge servisiranja i održavanja računara i računarske opreme od 29. 6. 2020. godine na period od godinu dana u vrijednosti od 19.235 KM sa PDV-om.

Tokom 2020. godine fakturisane usluge Elektronskom računarskom centru zdravstva i penzijskog osiguranja d.o.o. Sarajevo (ERC ZIPO) iznose 2.220.826 KM, odnosno obim pruženih usluga značajno je veći od ugovorenih. Nije nam prezentovana dokumentacija o promjeni ugovorene

naknade, kao ni da je zaključen aneks ugovora po osnovu već zaključenog Ugovora. Na fakturama je iskazivan i rabat za više pružene usluge, koji nije regulisan ugovorom.

Izdaci za usluge instituta za medicinsko vještačenje odnose se na usluge medicinskog vještačenja u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja po osnovu Ugovora od 7. 5. 2014. godine Između Zavoda i instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja. Medicinsko vještačenje realizuje se davanjem Nalaza, ocjene i mišljenje u skladu sa Zakonom o PIO, Zakonom o osnivanju instituta, podzakonskim aktima i međunarodnim ugovorima. Za potrebe Federalnog zavoda Institut obavlja sljedeća medicinska vještačenja: medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja - radne sposobnosti, sposobnosti za rad i privređivanje i nesposobnosti za samostalan život i rad; medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja - fizičke onesposobljenosti, uključujući postotak odnosno stepen onesposobljenosti; medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja po međunarodnim ugovorima (INO osiguranje) i medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja u drugostepenom postupku po žalbama iz prethodno navedenih stavki. Za usluge koje su predmet ugovora primjenjuje se važeći Cjenovnik usluga²³. Uvidom u fakture utvrdili smo da se usluge fakturišu u skladu sa Ugovorom.

Izdaci za fizičko osiguranje objekata odnose se na usluge zaštite ljudi i imovine. Zaštita ljudi i imovine podrazumijeva obavljanje fizičke zaštite putem zaštitarske službe u toku radnog vremena i putem tehničkih sredstva protivprovalne i protivpožarne zaštite tokom neradnih dana. Sredstvima tehničke zaštite pokrivaju se prostori objekata osjetljivi sa aspekta provale i požara, koji su priključeni na Centralni nadzorni sistem uz angažovanje interventne ekipe u slučaju signala provale i požara. Tokom 2020. godine zaključeni su ugovori sa agencijama za zaštitu ljudi i imovine putem procesa javnih nabavki za potrebe organizacionih službi u Mostaru, Sarajevu, Tuzli, Bihaću i Goraždu. Uvidom u fakture i ugovore utvrdili smo da se obračun i fakturisanje usluge vrši u skladu sa zaključenim ugovorima. U okviru navedenih izdataka Bakrač Security fakturisao je 28.393 KM, a Delta Security 71.449 KM za 2020. godinu.

Naknade skupštinskim zastupnicima (164.787 KM) odnose se na naknade Upravnom odboru u iznosu od 134.349 KM i Nadzornom odboru u iznosu od 30.437 KM.

Prema Zakonu o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH²⁴ mjesečna naknada za rad predsjednika i članova upravnog i nadzornog odbora ili upravnog vijeća odnosno stručnog savjeta reguliše se ugovorom koji se zaključuje na period utvrđen aktom o osnivanju ili statutom institucije uz pisanu saglasnost premijera Vlade Federacije BiH.

Naknade za rad Upravnog odbora iskazane su u iznosu od 134.349 KM. Mjesečna naknada za rad predsjednika i članova upravnog odbora reguliše se ugovorom koji se zaključuje na period utvrđen Zakonom o organizaciji PIO-a, uz pisanu saglasnost Vlade FBiH.

Vlada FBiH nije dala saglasnost na ugovore sa predsjednikom i članovima Upravnog odbora, iako ih je imenovala. Zbog navedenog, nisu zaključeni ugovori o angažovanju na određeno vrijeme sa predsjednikom i članovima Upravnog odbora, kojima se utvrđuje mjesečna naknada. Mandat imenovanog Upravnog odbora istekao je u junu 2020. godine, a on je nastavio sa radom do novog imenovanja u decembru 2020. godine. Nije prezentovan akt na osnovu kojeg je Upravni odbor nastavio sa radom.

Tokom 2020. godine predsjedniku i članovima Upravnog odbora obračunavana je i isplaćivana naknada u visini 1,6 prosječne neto plate isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku i članovima u visini 80% iznosa naknade predsjednika, obračunate i isplaćene do iznosa propisanog Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH. Naknade Upravnom odboru tokom 2020. godine su obračunate i isplaćene na mjesečnom nivou (mjesečno održana najmanje jedna sjednica), iako ugovori sa predsjednikom i članovima Upravnog odbora nisu zaključeni.

²³ Sl. novine FBiH⁴, br. 26/12

²⁴ „Sl. novine FBiH“, br. 12/09

Obavljenom revizijom utvrdili da smo obračun i isplata naknada predsjedniku i članovima Upravnog odbora nije u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH, jer Vlada FBiH, iako je imenovala Upravni odbor, nije dala saglasnost na zaključivanje ugovora o angažmanu sa predsjednikom i članovima Upravnog odbora. Shodno tome, ne možemo potvrditi obračunate i isplaćene naknade Upravnom odboru.

Naknade za rad nadzornog odbora iskazane su u iznosu od 30.437 KM, a isplaćene su na osnovu ugovora o angažovanju od 27. 12. 2018. godine koji su sa predsjednikom i članovima Nadzornog odbora zaključeni na period od dvije godine. Ugovorima je utvrđena mjesečna naknada u visini 1,6 prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u prethodna tri mjeseca, prema posljednjem objavljenom statističkom podatku i članovima u visini 80% iznosa naknade predsjednika. Obavljenom revizijom utvrdili smo da je članovima Nadzornog odbora isplaćivana naknada do isteka mandata u neto iznosu od 30.437 KM, iako je prema podacima navedenim u Izvještaju o radu Federalnog zavoda održana samo jedna sjednica u 2020. godini. Poslovanje o radu Nadzornog odbora nije regulisano pitanje održavanja sjednica, mjesečne naknade za rad u Nadzornom odboru, niti uslovljenost isplata naknade održavanjem sjednica. Istovremeno, ugovorom o angažovanju članova Nadzornog odbora je regulisano da članovi Nadzornog odbora imaju pravo na mjesečnu naknadu za rad u Nadzornom odboru za izvršavanje poslova utvrđenih članom 9. Zakona o organizaciji penzijsko invalidskog osiguranja FBiH i članom 11. Statuta Federalnog zavoda, a koji se odnose na: analizu izvještaja o radu Federalnog zavoda, uvid u godišnje izvještaje poslovanja i godišnji finansijski obračun Federalnog zavoda, izvještavanje Parlamenta FBiH o rezultatima nadzora, vođenje računa o dosljednoj primjeni i poštivanju propisa iz penzijskog i invalidskog osiguranja, a posebno propisa koji se odnose na izvršavanje obaveza prema penzijskom i invalidskom osiguranju i o namjenskom trošenju finansijskih sredstava Federalnog zavoda. **Nadzorni odbor nije obavljao navedene poslove, zbog čega ne možemo potvrditi opravdanost isplate mjesečnih neto naknada u iznosu od 26.522 KM za mjesec u kojima se nisu održavale sjednice.**

Troškovi spora odnose se u najvećem dijelu na izdatke po osnovu izgubljenih upravnih sporova i na zahtjeve Zavoda zdravstvenog osiguranja Kantona Sarajevo za povrat sredstva isplaćenih na ime bolovanja preko 42 dana. Prema odredbi člana 60. Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH, povrat isplaćenih naknada plaća zbog privremene spriječenosti osiguranika može se odobriti kantonalnom zavodu zdravstvenog osiguranja u slučaju kada Federalni zavod ne donese ocjenu radne sposobnosti i invalidnosti u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva. Federalni zavod nije ovlašten organ za ocjenu radne sposobnosti, ali ipak snosi dio odgovornosti za kašnjenje koje je prouzročio ukoliko nije donio pravni akt u roku od 30 dana od dana zaprimanja Nalaza, ocjene i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja.

Nakon što se zahtjev za isplatu naknada zaprimi, Federalni zavod ispituje osnovanost vršeci uvid u spis osiguranika i donosi odluku o tome koji iznos refundira u skladu sa periodom kašnjenja koji pada na njegov teret.

Preporuke:

- ***preispitati opravdanost zaključenih ugovora za pružanje poštanskih usluga za isplatu penzija koje se finansiraju iz doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje;***
- ***poštovati odredbe zaključenih ugovora sa ERC ZIPO d.o.o. Sarajevo, a ukoliko dođe do promjene ugovorenih uslova u dijelu rabata i ugovorenih cijena, primijeniti ugovorom predviđene odredbe;***
- ***obračun i isplatu naknada Upravnom odboru vršiti na osnovu ugovora o angažmanu na koje je prethodno data saglasnost Vlade FBiH, u skladu sa Zakonom o plaćama i drugim materijalnim pravima članova organa upravljanja institucija FBiH i javnih preduzeća u većinskom vlasništvu FBiH;***
- ***internim aktom regulisati isplatu naknada Nadzornom odboru na način da budu uslovljene održavanjem i prisustvovanjem sjednicama.***

7.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi iskazani su u iznosu od 2.239.127.934 KM i predstavljaju 96% ukupnih rashoda Federalnog zavoda. Struktura tekućih transfera i drugih tekućih rashoda je sljedeća: tekući transferi pojedincima (2.292.663.669 KM) i tekući transferi neprofitnim organizacijama (464.265 KM).

7.1.2.3.1 Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima iskazani su u iznosu od 2.292.663.669 KM i u odnosu na planirane manje su ostvareni za 76.970.061 KM ili (3,21%). Prema prezentovanim podacima iz evidencija koje se vode u Federalnom zavodu realizacija tekućih transfera odnosi se na penzije koje su planirane i realizovane, a njihova struktura je prikazana u tabeli:

u KM

Redni broj	KONTO	Naziv transfera	Izmjene i dopune plana za 2020. godinu	Realizacija sredstava za 2020. godinu	Indeks 5/4x 100
1	2	3	4	5	6
1.	614211	Isplata penzija na teret PIO	2.028.201.097	1.977.108.223	97,48
2.	614211	Isplate penzija iz redovnih doprinosa- Zakon o PIO	2.025.827.100	1.974.842.084	97,48
3.	614211	Isplata naknada za fizičku onesposobljenost	2.373.997	2.266.139	95,46
4.	614211	Penzije na teret Budžeta FBiH	307.022.439	283.202.332	92,24
5.	614211	Penzije ostvarene po osnovu člana 36. Zakona o PIO	163.239.929	151.071.011	92,55
6.	614211	Penzije po Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata na teret Budž. FBiH	98.934.642	87.586.323	88,53
7.	614211	Penzije po Zakonu o pravima boraca i članova njihovih porodica na teret Budžeta FBiH po članu 56.stav (a).	15.140.566	13.955.726	92,17
8.	614211	Penzije po članovima 70. i 71. Zakona o PIO	9.213.014	13.505.883	146,60
9.	614211	Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica član 24.	7.561.211	6.058.994	80,13
10.	614211	Penzije po Zakonu o službi u vojsci FBiH na teret Budžeta FBiH član 52.	1.575.234	1.537.002	97,57
11.	614211	Penzije po članu 129.stav (c) Zakona o pio prava po osnovu pripadnosti bivšoj JNA na teret Budžeta FBiH.	3.657.671	3.248.668	88,82
12.	614211	Razlike do minimalnih penzija po osnovu odluka Vlade FBiH	7.700.172	6.238.725	81,02
13.	614212	Doprinos za zdrav.osig.na teret mirovina	27.500.194	26.350.043	95,82
14.	614218	Naknade za troškove sahrane	6.000.000	6.000.726	100,01
15.	614239	Ostali transferi pojedincima	10.000	2.345	23,45
16.	61421	Transferi pojedincima po osnovu penzijskog osiguranja	2.368.733.730	2.292.663.669	96,79

U Glavnoj knjizi nije omogućena evidencija tekućih transfera po vrstama ostvarenih prava korisnika, već je iskazan zbirni podatak iz kojeg se ne može utvrditi struktura navedenih troškova, odnosno prava po osnovu kojih se vrši isplata penzija, kao što je prikazano u tabeli (redni brojevi od 1 do 12). Prema prezentovanim podacima, pomoćna evidencija koju vodi Federalni zavod osigurava podatke o ukupnom iznosu sredstva koji terete Budžet FBiH, a odnose se na finansiranje povoljnih penzija.

U Glavnoj knjizi trezora nije osigurana kontrola utroška, niti je poznato koliko sredstava je utrošeno iz Budžeta FBiH za isplatu penzija ostvarenih po povoljnim uslovima, te da li se sredstvima iz doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje finansiraju rashodi koji nisu utvrđeni članom 125. Zakona o PIO.

Penzije isplaćene iz redovnih doprinosa realizovane su u iznosu od 1.977.108.223 KM i u odnosu na plan manje su ostvarene za 2,52%, a čine ih penzije iz redovnih doprinosa po Zakonu o PIO (1.974.842.084 KM) i naknade za fizičku onesposobljenost (2.266.139 KM).

- Penzije po Zakonu o PIO koje se finansiraju iz redovnih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje su penzije ostvarene na osnovu staža osiguranja, koji može biti sa efektivnim trajanjem i sa uvećanim trajanjem. U staž osiguranika sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme koje je osiguranik, poslije 15. godine života, proveo u obaveznom ili dobrovoljnom osiguranju i za koji je uplaćen doprinos. Osiguraniku u obaveznom osiguranju u staž osiguranja sa efektivnim trajanjem računa se vrijeme provedeno u radu sa punim radnim vremenom ili nepunim radnim vremenom ako je radno vrijeme u skladu sa propisima

o radu izjednačeno sa punim radnim vremenom. U staž osiguranja sa uvećanim trajanjem računa se vrijeme u kojem je osiguranik radio na teškom, opasnom i po zdravlje štetnom radnom mjestu, kao i na radnom mjestu na kojem osiguranik nakon navršenih određenih godina života ne može uspješno obavljati svoju profesionalnu djelatnost. Stepenn uvećanja staža osiguranika zavisi od prirode posla, a može iznositi najviše 50%.

- Naknada za fizičku onesposobljenost ostvaruje se u slučaju kada je osiguranik pretrpio gubitak, ozbiljnu povredu ili onesposobljenost organa ili dijelova tijela, bez obzira da li je to prouzrokovalo invalidnost ili ne. Pravo na naknadu imaju osiguranici čija je fizička onesposobljenost od najmanje 30% nastala kao rezultat povrede na radu ili bolesti uzrokovane radom. Osnov za novčanu naknadu je najniži utvrđeni iznos penzije u skladu sa ovim Zakonom, a novčana naknada se utvrđuje prema procentu fizičke onesposobljenosti i izražava u odgovarajućem procentu od osnova u skladu sa stavom (5) člana 67. Zakona o PIO.

Penzije koje se isplaćuju na teret Budžeta FBiH u evidencijama Federalnog zavoda iskazane su u iznosu od 283.202.332 KM i u odnosu na planirane manje su ostvareni za 7,76%. Njihovu strukturu čine: penzije ostvarene po osnovu člana 36. Zakona o PIO (151.071.011 KM), Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata (87.586.323 KM), Zakona o pravima boraca i članova njihovih porodica (13.955.726 KM), Zakon o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica (6.058.994 KM), Zakona o službi u vojsci u FBiH (1.537.002 KM), prava po osnovu pripadnosti bivšoj JNA u skladu sa stavom (c) člana 129. Zakona o PIO (3.248.667 KM), penzije ostvarene po osnovu članova 70. i 71. ovog Zakona o PIO (13.505.883 KM) i razlike do najnižih penzija po osnovu odluka Vlade FBiH u vezi sufinansiranja najnižih iznosa penzija ostvarenih po povoljnim uslovima čiji je iznos manji od iznosa najniže isplaćene penzije ostvarene po Zakonu o PIO (6.238.725 KM).

- Penzije po Zakonu o PIO ostvarene po osnovu člana 36. realizuju se korisnicima koji su uzeli učešće u pripremama za odbranu BiH, odnosno kojima se u penzijski staž, kao poseban staž u dvostrukom trajanju računa vrijeme koje su proveli u odbrani BiH u periodu od septembra 1991. do decembra 1995. godine, na osnovu uvjerenja po kojima se ovaj period priznaje u penzijski staž. Za pokriće dijela visine penzije po osnovu priznatog staža za ostvarene penzije po Zakonu o PIO, sredstva se osiguravaju iz Budžeta FBiH.
- Penzije po Zakonu o PIO ostvarene po osnovu članova 70. i 71. ovog Zakona odnose se na porodične penzije udovice i udovca, a u slučaju smrti osiguranika. Navedenim članovima utvrđena su prava na porodičnu penziju supružnika, ko ostvaruje pravo na porodičnu penziju, kao i uslovi koje treba ispunjavati da bi ostvario prava po ovom osnovu. Izuzetno od uslova propisanih navedenim članovima (stav (8) člana 70. i stav (9) člana 71. Zakona o PIO) propisani su uslovi koje treba ostvariti udovica ili udovac šehida ili poginulog branioca koje se finansiraju iz Budžeta FBiH.
- Prema Zakonu o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata, za korisnike penzija koji ostvare pravo na povoljniju penziju, u skladu sa ovim Zakonom, isplata penzija finansira se u omjeru 50% iz sredstava Federalnog zavoda, 50% iz Budžeta FBiH, sve dok korisnik penzije ne ispuni uslove za starosnu penziju prema Zakonu o PIO. Nakon toga, iz Budžeta FBiH će se finansirati samo razlika iznosa penzije koja se isplaćuje i penzije obračunate prema Zakonu o PIO. Federalni zavod vrši mjesečni obračun potrebnih sredstava za svakog korisnika i dostavlja Ministarstvu finansija za plaćanje sa JRT. Osim toga, Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike dostavlja podatke o broju korisnika i iznosima koji idu na teret Budžeta FBiH u formi Izvještaja na mjesečnom nivou, koje ono kao takve prihvata, bez prethodne kontrole.
- Prema Zakonu o pravima boraca i članova njihovih porodica realizovane penzije tokom 2020. godine iskazane su u pomoćnoj evidenciji Federalnog zavoda u iznosu od 13.995.726 KM. Federalni zavod donosi privremena rješenja pripadnicima Oružanih snaga, od dana stupanja na snagu ovog Zakona, koji su pod uslovima i na način utvrđen federalnim propisima ostvarili status ratnih vojnih invalida zbog nejasnoća i nedorečenosti odredaba člana 31a. i 31b. navedenog Zakona u određivanju visine penzije. Odredbama člana 57a. ovog Zakona propisano je da će se sredstva za pokriće ovih obaveza osigurati u Budžetu FBiH. Federalni zavod je u prethodnom periodu, putem Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, u više navrata tražio rješenje ovog pitanja, te upućivao Urgenciju-Inicijativu u kojoj je navodio da Federalni zavod donosi isključivo privremena

rješenja u akontativnom iznosu, u visini najniže penzije, a takođe je navodio da se zbog dužine čekanja na dopunu Zakona, stvaraju sve veća opterećenja u budućnosti po Budžet FBiH, jer će se po donošenju konačnih rješenja morati isplatiti sve razlike u visini penzije od dana ostvarivanja prava. **Federalni zavod je u prethodnom periodu u više navrata dostavljao Inicijativu za izmjene i dopune Zakona o pravima boraca i članovima njihovih porodica, a posljednji put upućena je 18. 12. 2020. godine Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata. Do okončanja revizije Federalni zavod nema saznanja o poduzimanju aktivnosti ministarstava na izmjeni i dopuni ovog Zakona.**

- Zakonom o pravima demobilisanih boraca i članova njihovih porodica utvrđeno je (član 24.) i Zakonom o PIO (član 129.) da će se sredstva za pokriće obaveza nastalih po ovom Zakonu u ukupnom iznosu finansirati iz Budžeta FBiH.
- Zakonom o službi u Vojsci FBiH i članom 129. Zakona o PIO Federalni zavod je do 31. 12. 2020. godine donio rješenja o pravima na penziju za 311 korisnika. Sredstva za finansiranje obaveza nastalih po ovom Zakonu finansirati će se 50% iz Budžeta, a 50% iz sredstava Federalnog zavoda u skladu sa članom 52. ovog Zakona.
- Zakonom o PIO član 129. stav(c) uređeno je da će se vojnim osiguranicima, pripadnicima bivše JNA državljanima BiH, korisnicima penzija koji imaju prebivalište na teritoriji Federacije BiH, penzija isplaćivati u visini od 50% iznosa penzije određene u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju vojnih osiguranika koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu Zakona. Sredstva za isplatu ovih penzija osiguravaju se u Budžetu FBiH.

Tokom 2020. godine izvršen je povrat isplaćenih penzija u 2020. godini po raznim osnovama (promjena računa korisnika, smrt korisnika, prestanak prava korištenja i sl.) u iznosu od najmanje 3.538.201 KM, za koje je Federalno ministarstvo finansija dostavljalo Federalnom zavodu dopise, kojim se zahtijeva obrazloženje, odnosno informacija o razlogu povrata, te da li će se izvršiti naknadna isplata ovih obaveza. Federalni zavod u momentu povrata penzija ne raspolaže traženim informacijama, da li će se penzija ponovno morati realizovati ili ne i kada. Navedene povrate Federalno ministarstvo finansija evidentira u Glavnoj knjizi trezora na poziciji „Prihodi od neplaniranih uplata“, koji nisu evidentirani u okviru Glavne knjige Federalnog zavoda.

Za izvršene povrate penzija ne vrši se storniranje rashoda tekućih transfera pojedincima (troškovi isplaćenih penzija), zbog čega su više iskazani rashodi za dio povrata koji se odnosi na 2020. godinu. Nije nam prezentovana dokumentacija o daljem ishodu ovih penzija, niti da li je ponovo tokom godine izvršena isplata. Osim toga, Federalni zavod nije donio interni akt koji reguliše evidentiranje specifičnih poslovnih događaja i način njihovog iskazivanja u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda. Također, Federalno ministarstvo finansija nije dalo instrukciju o načinu evidentiranja ovakvih poslovnih događaja.

Tokom 2020. godine na osnovu Odluke Vlade FBiH o usklađivanju penzija od 5. 8. 2020. godine, izvršeno je usklađivanje penzija u visini zbira 50% porasta potrošačkih cijena i 50% procijene porasta bruto domaćeg proizvoda u FBiH, korisnicima koji su ostvarili pravo, isplaćen je uvećani iznos za 2,8% za prvih osam mjeseci uz penziju za mjesec august, u skladu sa članom 79. Zakona o PIO. Također, korisnicima penzija iz člana 3. i 4. tačka 5). Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju boraca odbrambeno-oslobodilačkog rata u skladu sa članom 16. izvršeno je usklađivanja penzija za 2020. godinu u iznosu od 0,6%.

Prema prezentovanim podacima ukupan finansijski efekat nastao usklađivanjem penzija osiguranicima koji su ostvarili pravo u periodu isplate je bio oko 37.000.000 KM (za osam mjeseci 2020. godine), a nakon usklađivanja na nivou godine bilo je potrebno dodatno osigurati oko 55.000.000 KM. Osim navedenog, u 2020. godini je izvršeno i usklađivanje vrijednosti boda koji je porastao sa 14,50 KM na 15,15 KM, koji se usklađuje sa porastom bruto plaće u prethodnoj godini. Federalni zavod priprema prijedlog usklađivanja vrijednosti boda na osnovu zvanično objavljenog podatka Federalnog zavoda za statistiku nakon čega se šalje Vladi FBiH na saglasnost. Sredstva se obezbjeđuju iz prihoda od doprinosa, a pripadajući dio iz Budžeta FBiH (usklađivanje penzija se planira u Finansijskom planu na osnovu porasta BDP-a, prema raspoloživim statističkim podacima Federalnog zavoda za statistiku).

Doprinosi za zdravstveno osiguranje na teret penzija iskazani su u iznosu od 26.350.043 KM, a isplaćuju na osnovu Zaključka Vlade FBiH iz 2003. godine. Zaključkom je podržan prijedlog Federalnog ministarstva zdravstva i Ministarstva rada i socijalne politike da se međusobne obaveze i potraživanja Federalnog zavoda i Federalnog ministarstva zdravstva zaključno sa 31. 8. 2003. godine otpišu, a da ubuduće Federalni zavod nastavi plaćati doprinos za zdravstveno osiguranje penzionera u visini od 1,2% od penzije.

Naknade za troškove sahrane iskazane su u iznosu od 6.000.726 KM. Procedura ostvarivanja prava na ovu naknadu regulisana je Pravilnikom o naknadi troškova sahrane u slučaju smrti korisnika penzije, koji je Upravni odbor usvojio 27. 2. 2018. godine, a saglasnost na njega dala je Vlada FBiH 7. 6. 2018. godine. Pravilnikom su uređena prava korisnika, odnosno ko je umrli korisnik, ko ostvaruje pravo na naknadu, koji se troškovi smatraju troškovima sahrane, rokovi i pokretanje postupka za naknadu, podnošenje zahtjeva i dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev. Zahtjev se podnosi u Federalnom zavodu najkasnije tri mjeseca od smrti korisnika penzije.

U Izvještaju o radu navedeno je da je u 2020. godini zaprimljeno 24.976 zahtjeva, a od tog broja odlučeno je u 16.165 zahtjeva, i to 14.959 pozitivno i 1.206 negativno. Također je navedeno da su zaprimljena 173 prigovora na odluke o naknadi troškova sahrane, od kojih se po 103 prigovora postupilo (94 negativno i 9 pozitivno), dok će se ostali rješavati u narednoj godini. U toku je jedan sudski postupak koji je pokrenula nezadovoljna stranka.

Preporuke:

- ***u saradnji s Federalnim ministarstvom finansija osigurati knjigovodstveno evidentiranje izdataka za penzije po vrsti ostvarenih prava korisnika;***
- ***internim aktom regulisati knjigovodstveno evidentiranje izvršenih povrata penzija iz tekuće i prethodnih godina u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda.***

7.1.2.3.2 Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu od 464.265 KM i odnose se na liječenje penzionera preko udruženja penzionera.

Sporazumom o kriterijima utroška i načinu realizacije dodijeljenih sredstava zaključenog 17. 2. 2020. godine sa Savezima penzionera u FBiH je utvrđeno da se sredstva u iznosu 470.000 KM tokom 2020. godine dodjeljuju Savezu udruženja penzionera FBiH (385.325 KM) i Savezu kantonalnih udruženja Mostar (84.280 KM). Kriterij za raspodjelu ukupno dodijeljenih sredstava između saveza zasnovan je isključivo na broju penzionera koji se vode u njihovim evidencijama. Sporazumima je utvrđeno da će Savezi kojima se sredstva dodjeljuju koristiti ih na način i uz kriterije propisane njihovima internima aktima, a Federalni zavod vršit će prenos sredstava na transakcijske račune saveza po podnesenim zahtjevima koji sadrže dokumentaciju o korištenju usluga koje su predmet ovog sporazuma, uz iskazanu vrijednost usluge za svaki konkretan zahtjev. Potpisnici sporazuma su obavezni dodijeljena sredstva iskoristiti do 31. 12. 2020. godine, a zahtjeve za plaćanje usluga dostaviti najkasnije do kraja januara 2021. godine. Sporazumom je propisano da su oba saveza do kraja prvog kvartala 2021. godine dužna izraditi zajednički izvještaj o korištenju sredstava i dostaviti Federalnom zavodu. Predmetni izvještaji su dostavljeni Federalnom zavodu u utvrđenom roku.

7.1.2.4 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava realizovani su u iznosu od 2.494.294 KM i odnose se na: nabavku postrojenja i opreme (2.377.868 KM), transportnih sredstava (75.000 KM), alata, pogonskog i kancelarijskog namještaja (32.442 KM) i ostalih materijalnih stalnih sredstava (8.984 KM).

7.2 BILANS STANJA

7.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja i razgraničenja

Gotovina u blagajni i na transakcijskim računima iznosi 1.986.239 KM, a odnosi se na izdvojena novčana sredstva (1.984.684 KM) i gotovinu u blagajni (1.555 KM).

Zaključkom Vlade FBiH od 19. 9. 2019. godine naloženo je, između ostalog, da se sredstva zatečena na računima Federalnog zavoda prenesu na JRT i da se računi stave u stanje mirovanja do izmjene Zakona o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja. Sredstva zatečena na svim računima Federalnog zavoda u periodu od 3. do 6. 2. 2020. godine u iznosu od 42.117.657 KM su prenesena na JRT. Zakonom o trezoru u FBiH propisano je da JRT posluje isključivo u domaćoj valuti (konvertibilna marka), te da transakcije u stranoj valuti nije moguće realizovati, odnosno isplate penzija korisnicima koji žive u inostranstvu nije moguće vršiti preko JRT-a, jer je za međunarodni platni promet potrebno imati račun u stranoj valuti. Zbog navedenog je transakcijski račun Federalnog zavoda u domaćoj valuti ostao aktivan. Na aktivni račun sa JRT izvršava se prenos sredstava neophodnih za isplatu ino penzija (na osnovu naloga Federalnog zavoda), nakon čega se sredstva konvertuju i prebacuju na aktivne devizne račune, odnosno deset deviznih računa otvorenih kod UniCredit banke d.d. Mostar u različitim valutama (devizni računi u sljedećim valutama: EUR, SEK, CHF, HRK, USD, AUD, DKK, GBP, CAD i NOK) sa kojih se vrši isplata penzija korisnicima. **Nije izvršena izmjena Zakona o PIO u dijelu koji se odnosi na isplatu ino penzija, definisanu članom 114, na način da Federalni zavod za isplatu penzija korisnicima u inostranstvo može koristiti isključivo račun otvoren u poslovnoj banci u BiH.**

Tokom 2020. godine, osim sredstava pristiglih sa JRT na aktivni račun na UniCredit banci pristizale su razne uplate, a iz izvoda uzetih u uzorak utvrdili smo da se uplate odnose na: povrate penzija, uplate po osnovu raznih obustava iz penzija, uplate po zaključenim sporazumima o nagodbi, povrat troškova sahrane, uplate po osnovu izdatih računa od kupaca sa kojima su zaključeni ugovori, uplate rata po presudama riješenim u korist Federalnog zavoda, uplate od Federalnog zavoda za zapošljavanje po osnovu više projekata za zapošljavanje i razni drugi prilivi koji se nesmetano uplaćuju. Navedeni račun Federalnog zavoda je aktivan, a obveznici svoje obaveze prema Federalnom zavodu i dalje plaćaju na transakcijski račun Federalnog zavoda umjesto na JRT FBiH. Osim toga, sa navedenog računa Federalni zavod je isplaćivao određene obaveze koje se odnose na: plaćanje troškova spora advokatima, isplate naknada korisnicima po sudskim rješenjima, troškovi prinudne naplate po rješenjima.

Navedene isplate sa izvoda uzetih u uzorak nisu materijalno značajne, međutim ukupan iznos priliva i odliva sa ovog računa nismo u mogućnosti procijeniti. Nakon svih realizovanih priliva i odliva stanje na ovom transakcijskom računu zaključno sa 31. 12. 2020. godine iznosilo je 2.311.915 KM. Federalni zavod je uputio Ministarstvu finansija dopis, odnosno instrukciju kojom se traži pojašnjenje na koji način vršiti evidentiranje sredstava uplaćenih na transakcijski račun, na koju je Ministarstvo finansija dalo službeni odgovor da je potrebno vršiti povremeno pražnjenje sredstava, odnosno prenos sa aktivnih računa na JRT FBiH. Po datoj Instrukciji Federalni zavod je postupio i 31. 12. 2020. godine izvršio prenos sredstava u iznosu od 2.311.900 KM na JRT. Međutim, na deviznim računima zaključno sa 31. 12. 2020. godine stanje sredstava u raznim valutama je 13.787 KM, koje nije preneseno na JRT.

- **Namjenski stambeni račun i namjenski privatizacijski račun**

Federalni zavod raspolaže sa dva namjenska računa otvorena na Intesa Sanpaolo banci (stambeni račun) i na UniCredit banci (privatizacijski račun). Promet na namjenskim računima odvijao se tokom cijele 2020. godine, koji nije evidentiran u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda, samo je uneseno početno stanje sredstava ovih računa po Instrukciji Federalnog ministarstva finansija i to za namjenski transakcijski račun za stanove u iznosu od 1.255.445 KM i namjenski transakcijski račun za privatizaciju u iznosu od 729.295 KM. Međutim, nije izvršen transfer novca na JRT, već su sredstva ostala na transakcijskim računima Federalnog zavoda. Pregled prometa i stanja namjenskih transakcijskih računa prikazan je u sljedećoj tabeli:

u KM

Redni broj	Naziv namjenskog računa	Početno stanje iskazano na 1. 1. 2020. godine	Uplate sredstava	Isplate sredstava	Stanje na 31. 12. 2020. godine
1	2	3	4	5	6
1.	Namjenski transakcijski stambeni račun	1.255.389	355.082	234.224	1.376.247
2.	Namjenski transakcijski privatizacijski račun	729.295	360.094	110	1.089.279
3.	UKUPNO	1.984.684	715.176	234.334	2.465.526

Namjenski stambeni račun otvoren kod Intesa Sanpaolo banke preko kojeg su se tokom cijele 2020. godine odvijale novčane transakcije, a knjigovodstveno evidentiranje nije izvršeno, samo je uneseno početno stanje u skladu sa uputstvom Federalnog ministarstva finansija. Na namjenski račun za prodaju stanova vrši se uplata rate za kupovinu stanova u vlasništvu Federalnog zavoda, zakupnine za izdate stanove, obustave od penzija za kupovinu ili zakup stanova. Po Zakonu o dodjeli, vraćanju u posjed i prodaji stanova (član 13.) 70 % od ukupnih uplata prenosi se na račun općina na čijem se području nalazi stan, a 30% je prihod Federalnog zavoda. Tokom 2020. godine redovno je vršeno plaćanje općinama, ali promet po navedenom računu (osim unesenog početnog stanja od 1.255.389 KM) knjigovodstveno nije evidentiran, Zavod nije oprihodovao pripadajućih 30% uplaćenih sredstava, niti je zatvorio obaveze za dugoročne plasmane evidentirane u poslovnim knjigama u prethodnom periodu (detaljnije u tački 7.2.2 Izvještaja).

Namjenski privatizacijski račun otvoren kod UniCredit banke d.d. Mostar za uplatu sredstava privatizacije preko kojeg su se odvijale transakcije, koje nisu knjigovodstveno evidentirane u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda. U poslovne knjige uneseno je samo početno stanje ovog računa u iznosu od 729.295 KM. Tokom 2020. godine po Odluci Vlade Zeničko-dobojskog kantona izvršena je uplata u iznosu od 360.000 KM sredstava za sanaciju i osiguranje osnovnog kapitala Federalnog zavoda. Stanje na 31. 12. 2020. godine iznosilo je 1.089.279 KM.

Stanje novčanih sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi trezora i u finansijskim izvještajima sačinjenim na osnovu evidentiranih podataka u Glavnoj knjizi ne odgovara stvarnom stanju novčanih sredstava iskazanih na računima Federalnog zavoda zaključno sa 31. 12. 2020. godine. Ukupna novčana sredstva iskazana u finansijskim izvještajima manje su iskazana za 494.628 KM (480.842 KM razlika sredstava na namjenskim računima i 13.787 KM sredstava na deviznim računima) u odnosu na stvarno stanje, jer je u finansijskim izvještajima iskazano samo početno stanje namjenskih računa. Navedeno nije u skladu sa članom 15. Zakona o trezoru u FBiH, Zakonom o budžetima u FBiH i Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuka:

- **poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu finansija u dijelu rješavanja statusa transakcijskih računa koji nisu u okviru JRT-a i njihovog iskazivanja u skladu sa Zakonom o trezoru u FBiH.**

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 23.450.898 KM, a čine ih: ostala potraživanja (15.358.849 KM) i potraživanja za isporučenu robu i usluge (8.092.049 KM).

Ostala potraživanja iskazana su u iznosu od 15.358.850 KM, a struktura im je sljedeća: potraživanja po vansudskim poravnanjima - doprinosi (11.445.270 KM), potraživanja za pretplate penzija iz prethodnih godina (3.403.622 KM), potraživanja za PDV-e (269.908 KM), sumnjiva i sporna potraživanja (238.625 KM) i potraživanje za bolovanje preko 42 dana (1.424 KM).

Potraživanja po vansudskim poravnanjima iskazana su u iznosu od 11.445.271 KM, a odnose se na poravnanja koja je Federalni zavod zaključio sa dužnicima - obveznicima doprinosu, kao i sa korisnicima kojima je u prethodnom periodu isplaćen viši iznos penzija (pretplata penzija iz prethodnog perioda).

Sumnjiva i sporna potraživanja iskazana su u iznosu od 238.625. KM, a najznačajniji se odnose na: ERC ZIPO d.o.o. Sarajevo (155.499 KM), Pilavić Zifet (28.272 KM), Duvnjak Dževad (20.900 KM), Castelo Kakanj (13.381 KM), Metromedia d.o.o. Sarajevo (12.020. KM) i Mitex Sarajevo (5.760 KM).

Potraživanja za isporučenu robu i usluge iskazana su u iznosu od 8.092.049 KM, a čine ih: potraživanja po Sporazumu o izmirenju duga po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu duga²⁵ (8.007.009 KM) i potraživanja od kupaca za obavljene usluge (85.040 KM).

Potraživanja po sporazumu Zakon o naplati i djelimičnom otpisu duga iskazana su u iznosu od 8.007.009 KM i odnose se na 11 Sporazuma o izmirenju duga. Prema dostavljenom Pregledu dužnika sa kojima je potpisan Sporazum o izmirenju duga utvrđen je da je za sve dužnike dug dospio u cijelosti.

Tokom 2020. godine Federalni zavod je od Porezne uprave FBiH više puta (posljednji put 3. 11. 2020. godine) tražio Informaciju o obveznicima uplate doprinosa po osnovu Sporazuma o izmirenju duga po Zakonu o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a neplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje za sljedeće dužnike: Barit d.o.o. Kreševo, BNT traktori i autodizalice d.o.o. Novi Travnik, Olimp d.d. Gračanica, Tvornica papirne ambalaže Grafopak d.o.o. Gračanica i Rudarinvest d.o.o. Banovići. Navedeni dužnici su u nadležnosti Kantonalne porezne uprave, područni ured Tuzla i Kantonalne porezne uprave, područni ured Novi Travnik. Kantonalni porezni ured Novi Travnik je 10. 11. 2020. godine, a Kantonalni porezni ured Tuzla je 24. 11. 2020. godine dostavio odgovore na tražene informacije u kojima je detaljno obrazloženo stanje dugovanja, kao i poduzete radnje, zaključeni sporazumi o plaćanju u ratama tokom 2019. i 2020. godine, iznosi uplata u 2020. godini po pokrenutim prinudnim naplatama za zaposlenike koji su ispunili uslove za penziju, kao i da se za određene uplate dužnika mora utvrditi da li se odnose na obaveze sadržane u predmetima prinudne naplate. Osim navedenog, nije nam prezentovana dokumentacija na osnovu koje možemo potvrditi da su poduzete aktivnosti rezultirale boljom naplatom doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje

Kratkoročni plasmani iskazani su u iznosu od 13.533.475 KM, a odnose na sumnjiva i sporna potraživanja po depozitima od Hercegovačke banke d.d. Mostar.

7.2.2 Stalna sredstva

U finansijskim izvještajima Federalnog zavoda na 31. 12. 2020. godine iskazana su stalna sredstva u iznosu od 122.902.624 KM i odnose se na sadašnju vrijednost stalnih sredstava 94.486.126 KM (nabavna vrijednost 119.004.685 KM, otpisana vrijednost 24.518.559 KM), dugoročne plasmane 1.099.329 KM i dugoročna razgraničenja 27.317.169 KM.

Struktura stalnih sredstava iskazana je u sljedećim iznosima: u KM

	31. 12. 2020.	31. 12. 2019.
STALNA SREDSTVA	119.004.685	117.029.744
Zemljište	23.422.129	23.422.129
Zgrade	75.394.052	75.402.007
Oprema	18.352.245	16.369.349
Ostala osnivačka ulaganja	1.825.687	1.825.687
Sredstva u pripremi	10.571	10.571
Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	(24.518.559)	(24.995.011)

Prema prezentovanim podacima o imovini Federalnog zavoda, značajan broj poslovnih zgrada i poslovnih prostora nije uknjižen, zbog osporavanja vlasništva, neusklađenosti planova, neusklađenosti katastra i zemljišnih knjiga, nedostatka relevantnih dokaza za uknjižbu, uništenih dokumenata uslijed ratnih okolnosti. Osim toga, za značajan dio poslovnih prostora evidentiranih u poslovnim knjigama, Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja. Za sve neuknjižene poslovne prostore pokrenuti su postupci uknjižbe u skladu sa Zakonom o stvarnim pravima FBiH.

Zgrade Federalnog zavoda čine poslovni prostori nabavne vrijednosti od 62.874.205 KM i stanovi nabavne vrijednosti od 12.519.847 KM (stanovi koji su u fazi otkupa i stanovi za koje nije izvršen otkup).

Obavljenom revizijom konstatovali smo da Federalni zavod u svojim pomoćnim evidencijama vodi 130 poslovnih prostora koje koriste središnje i kantonalne administrativne službe i ispostave, kao i

²⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 25/06

udruženja penzionera, od kojih za 55 poslovnih prostora evidentiranih u Bilansu stanja u iznosu od 9.569.805 KM sadašnje vrijednosti ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja stalnih sredstava.

Tokom 2020. godine u Federalnom zavodu nisu se obavljale aktivnosti na poslovima upisa prava vlasništva u zemljišne knjige, povrat i dodjelu stanova, a po usmenoj izjavi odgovorne osobe razlog tome je pojava pandemije COVID 19. Međutim, imajući u vidu da se za dio imovine Federalnog zavoda vode sudski sporovi, te da dio imovine nije u upotrebi (domovi penzionera: Zenica, Sarajevo, Bihać) ili je djelimično u upotrebi aktivnosti koje su poduzimane uglavnom se odnose na ustupanje nekorištenih poslovnih prostora na upotrebu i davanje u zakup.

Stanovi Federalnog zavoda iskazani su u zbirnom iznosu u glavnoj knjizi, a u pomoćnoj evidenciji stanova se vode pojedinačno po nosiocima stanarskog prava. U ukupnom iznosu preuzeti su u knjigovodstvenu evidenciju prilikom spajanja Društvenog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Bosne i Hercegovine (DF PIO BiH) i Zavoda penzijskog i invalidskog osiguranja Mostar u jedinstven Federalni zavod.

Zaključkom Vlade FBiH od 25. 8. 2016. godine Federalni zavod zadužen je da u saradnji sa Općinom Ilidža pokrene postupak prodaje Doma penzionera „Nedžarići“ Sarajevo. Upravni odbor Federalnog zavoda donio je prijedlog Odluke o prodaji navedenog objekta po početnoj cijeni od 13.366.390 KM, na osnovu izvršene procjene Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Shodno tome, Federalni zavod je više puta pokretao prodaju navedenog objekta, koja je proglašavana neuspjelom uglavnom zbog toga što nije pristigla ni jedna prijava na javne pozive.

Na Javni poziv za aukcijsku prodaju pokrenut koncem 2019. godine dostavljena je jedna ponuda od firme Capital Holding d.o.o. u iznosu od 10.364.140 KM. Sa ponuđačem je zaključen Kupoprodajni ugovor 30. 10. 2019. godine, kojim je utvrđena dinamika plaćanja i to na način da se uzme u obzir depozit koji je kupac uplatio 7. 10. 2019. godine u iznosu od 1.036.414 KM, a preostali dio kupac je trebao platiti u četiri jednaka kvartalna obroka u iznosu od po 2.333.932 KM. Ugovorene obaveze nisu uredno izmirene i kupac osim depozita nije vršio plaćanje, zbog čega ga je prodavac više puta upozoravao. Ugovorom je definisano (član 2.) u slučaju da kupac ne ispoštuje svoju obavezu i u naknadnom roku od 30 dana koji počinje teći 1. 12. 2020. godine ne isplati svoju obavezu ugovor se smatra raskinutim, uz pravo prodavca da zadrži depozit od 10%. Nakon čega je kupac podnio tužbu (21. 1. 2021. godine) Općinskom sudu u Sarajevu, radi utvrđivanja i naknade štete. Pokrenutom tužbom se traži povrat sredstava na ime uplaćenog depozita i 1.000.000 KM naknade štete. Tužba je Federalnom zavodu dostavljena 17. 3. 2021. godine.

Odlukom Upravnog odbora ponovo je početkom 2021. godine pokrenuta prodaja nekretnine, jer je ranije zaključen ugovor sa Capital Holding d.o.o. raskinut, zbog nepoštivanja ugovorom utvrđenog roka i dinamike plaćanja. Dalje aktivnosti vezane za prodaju predmetne nekretnine su u toku.

Federalni zavod ne posjeduje dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja građevinskih objekata za najveći dio poslovnih prostora koje koriste kantonalne službe i ispostave, kao i klubovi penzionera, a koji su evidentirani u poslovnim knjigama Federalnog zavoda.

Oprema je iskazana u iznosu od 18.352.245 KM. Tokom 2020. godine izvršena je nabavka opreme u ukupnom iznosu od 2.494.294 KM, a odnosi se na: nabavku postrojenja i opreme (2.377.868 KM), transportnih sredstava (75.000 KM), alata, pogonskog i kancelarijskog namještaja (32.442 KM) i ostalih materijalnih stalnih sredstva (8.984 KM).

Nabavka postrojenja i opreme odnosi se na: kompjutersku opremu (2.191.032 KM), opremu koja je ugrađena u postojeću (114.146 KM), opremu za prenos podataka i glasa (72.439 KM) i elektronsku opremu (252 KM).

Ostala osnivačka ulaganja (1.825.687 KM) odnose se na Elektronski računarski centar zdravstva i penzijskog osiguranja d.o.o. Sarajevo, koji je odlukom Vlade FBiH iz 2010. godine prenesen u vlasništvo Federalnog zavoda.

Amortizacija stalnih sredstava vrši se linearnom metodom otpisa i to za svako pojedinačno sredstvo. Obračun amortizacije se vrši na osnovu evidencija o stalnim sredstvima u Pomoćnoj knjizi stalnih sredstava.

Analizom Pomoćne knjige stalnih sredstava i sredstava iskazanih u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda konstatovali smo da su stalna sredstva u Pomoćnoj knjizi manje iskazana u odnosu na stanja iskazana u Glavnoj knjizi. Navedeno ukazuje na to da obračun amortizacije za 2020. godinu nije iskazan u Glavnoj knjizi, iako je obračunat i evidentiran u Pomoćnoj knjizi stalnih sredstava. Ukupan iznos amortizacije za 2020. godinu iznosi 2.864.427 KM. Evidentiranje obračunate amortizacije u Glavnoj knjizi nije izvršeno, zbog čega su stalna sredstva i izvori stalnih sredstava u Godišnjim finansijskim izvještajima više iskazani za navedeni iznos.

Federalni zavod nije izvršio knjigovodstveno evidentiranje amortizacije stalnih sredstava za 2020. godinu, zbog čega sredstva i izvori sredstava u Godišnjim finansijskim izvještajima nisu realno iskazani, odnosno više su iskazani za 2.864.427 KM. Navedeno nije u skladu sa članom 19. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.

Preporuke:

- *osigurati validnu dokumentaciju o vlasništvu ili pravu korištenja poslovnih prostora iskazanih u poslovnim knjigama Federalnog zavoda;*
- *evidentiranje amortizacije stalnih sredstava u Glavnoj knjizi Federalnog zavoda vršiti u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH, kako bi na datum bilansa bili realno iskazani.*

Dugoročni plasmani iskazani u iznosu od 1.099.329 KM odnose se na ugovore o kupoprodaji stanova i ugovore o stambenim kreditima datih zaposlenima Federalnog zavoda za adaptaciju i rekonstrukciju stanova u njihovom vlasništvu.

Federalni zavod zaključio je ugovore o kupoprodaji stanova sa penzionerima i zaposlenicima u ranijem periodu, na osnovu Zakona o vraćanju, dodjeli i prodaji stanova, kojim je prema utvrđenoj cijeni stana definisana otplata u 10 jednakih godišnjih rata sa 1% godišnje kamate. Utvrdili smo da se kontinuirano prate uplate rata koje proizilaze iz zaključenih ugovora, a u slučaju kašnjenja sa plaćanjem, prema dužnicima se poduzimaju pravne radnje, određeni ugovori su i poništeni.

Stambeni krediti dati zaposlenima Federalnog zavoda za adaptaciju i rekonstrukciju stanova u njihovom vlasništvu, odobreni su Odlukom Upravnog odbora iz 2014. godine, a na osnovu Pravilnika o stambenim odnosima.

Dodjela kredita vršena je u iznosima od 10.000 KM, 7.000 KM i 5.000 KM zavisno od broja bodova prema konačnoj utvrđenoj listi. Sredstva za isplatu kredita osiguravana su sa posebnog namjenskog računa od prodaje stanova Federalnog zavoda. Zaključenim ugovorima o stambenim kreditima utvrđeno je da su krediti odobravani na period od 60 mjeseci uz godišnju kamatnu stopu od 2%. Utvrdili smo da se povrat kredita vrši mjesečnim obustavama iz plaća zaposlenih.

S obzirom na to da tokom 2020. godine promet na namjenskom računu na koji se vrše plaćanja rata nije evidentiran, ni stanje iskazano na ovoj poziciji nije umanjeno za najmanje 331.316 KM (od čega se 70% plaća općinama na čijem području je stan, a 30% je prihod Federalnog zavoda, koji također nije evidentiran u Glavnoj knjizi).

7.2.3 Kratkoročne obaveze i razgraničenja

Kratkoročne obaveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 32.451.642 KM, a odnose se na: kratkoročna razgraničenja (24.100.663 KM), obaveze prema radnicima (4.453.095 KM) i kratkoročne tekuće obaveze (3.897.884 KM).

Kratkoročna razgraničenja obuhvataju razgraničene ostale prihode (24.088.289 KM) i razgraničene ostale rashode (12.374 KM).

Razgraničeni ostali prihodi odnose se na vansudska poravnanja za pretplate penzija iz prethodnog perioda evidentirane u početnom stanju u iznosu od 23.043.978 KM, a na tekuću godinu odnosi se 995.126 KM i izdate račune Federalnog zavoda za izvršene usluge u iznosu od 49.185 KM.

Obaveze prema radnicima odnose se na: plaće i naknade plaća (2.249.727 KM) i ostali doprinosi i obaveze prema drugim fizičkim licima (2.203.369 KM). Obaveze prema radnicima su obaveze za plaće, doprinosi i naknade za plaće za mjesec decembar 2020. godine. Obaveze prema drugim fizičkim licima se odnose na obaveze za isplatu penzija.

Kratkoročne tekuće obaveze iskazane su u iznosu od 3.897.884 KM i odnose se na: obaveze prema dobavljačima od 1.581.917 KM, obaveze za PDV-e od 391.368 KM, ostale obaveze od 131.353 KM (obaveze prema općinama za 70% vrijednosti uplate rate stana), kratkoročne obaveze prema fizičkim licima od 12.666 KM (obaveze za naknade Upravnom odboru, naknade po ugovorima o djelu) i ostale kratkoročne obaveze od 1.773.860 KM, obaveze po obustavljenim porezima i doprinosima od 5.045 KM i obaveze po osnovu putnih troškova od 1.675 KM.

7.2.4 Dugoročna razgraničenja

Dugoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 27.317.169 KM. Struktura dugoročnih razgraničenja je sljedeća: verificirani dug FBiH na osnovu Zakona o izmirenju obaveza FBiH prema Federalnom zavodu²⁶ (11.829.612 KM), obaveze FBiH za isplaćene penzije na osnovu priznatog posebnog staža po članu 36. Zakona o PIO i Zakona o prijevremenom penzionisanju boraca narodno-oslobodilačkog rata za 2014. godinu (7.295.052 KM), obaveze FBiH za isplaćene penzije na osnovu priznatog posebnog staža po članu 36. Zakona o PIO i Zakona o prijevremenom penzionisanju boraca narodnooslobodilačkog rata za 2016. godinu (4.270.554 KM) i obaveza FBiH na osnovu Zakona o prijevremenom penzionisanju boraca narodno-oslobodilačkog rata za 2018. godinu (3.921.949 KM). Federalni zavod po osnovu isplaćenih penzija u prethodnom periodu ostvarenih po povoljnim uslovima ima iskazana potraživanja od Federalnog ministarstva rada i socijalne politike u iznosu od 27.317.169 KM (verificirani dug po osnovu Zakona o izmirenju obaveza FBiH od 11.829.612 KM, neisplaćene obaveze iz 2014. godine od 7.295.053 KM, neisplaćene obaveze iz 2016. godine od 4.270.554 KM i neisplaćene obaveze iz 2018. godine od 3.921.949 KM) koja su evidentirana na pozicijama dugoročnih razgraničenja na poziciji aktive (klasa 0 - Stalna sredstva) i pasive (klasa 4 - Dugoročne obaveze i razgraničenja). Federalno ministarstvo rada i socijalne politike je u cijelosti potvrdilo navedene iznose, ročnost i strukturu duga i ovjerilo Izvod otvorenih stavki na 31. 12. 2020. godine.

Verificirani dug po Zakonu o izmirenju duga do 2019. godine Federalnom zavodu navedeno Ministarstvo je izmirivalo u ratama iz sredstva planiranih u budžetu. **Prelaskom Federalnog zavoda na trezorsko poslovanje za preostali iznos verificiranog duga, kao i preostale neisplaćene obaveze iz 2014, 2016. i 2018. godine nije nam prezentovana dokumentacija na osnovu koje se možemo uvjeriti da je Federalni zavod poduzimao aktivnosti s ciljem naplate potraživanja od Federalnog ministarstva rada i socijalne politike po osnovu isplaćenih penzija po povoljnim uslovima u prethodnom periodu, niti od Ministarstva finansija.**

Preporuka:

- ***poduzeti aktivnosti prema Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i Federalnom ministarstvu finansija s ciljem regulisanja statusa potraživanja po osnovu isplaćenih penzija po povoljnim uslovima u prethodnom periodu.***

²⁶ „Sl. novine FBiH“, br.14/13, 91/13

7.2.5 Popis sredstava i obaveza

Upravni odbor Federalnog zavoda je 9. 12. 2020. godine donio Odluku o popisu sredstava, obaveza i potraživanja, zaliha i sitnog inventara. Odlukom je imenovana Centralna popisna komisija, a direktorima Središnje administrativne službe i kantonalnih administrativnih službi je dato u nadležnost donošenje rješenja o broju i sastavu komisija. Centralna popisna komisija donijela je Plan popisa sredstava, obaveza i potraživanja, zaliha i sitnog inventara, kojim su utvrđeni rokovi: završetka popisa, usaglašavanja knjigovodstvenog i popisanog stanja i dostavljanja izvještaja Centralnoj popisnoj komisiji. Planom popisa predviđena je obaveza sačinjavanja Elaborata o popisu i njegovog dostavljanja Upravnom odboru do 10. 2. 2021. godine.

Komisije formirane po kantonalnim administrativnim službama (10 komisija) i Središnjim administrativnim službama (dvije komisije) dostavile su izvještaje o popisu stalnih sredstava, obaveza, potraživanja, zaliha i sitnog inventara, a Centralna popisna komisija je sačinila Elaborat o popisu kojim je objedinila pojedinačne izvještaje središnjih i kantonalnih administrativnih službi. Upravni odbor usvojio je Elaborat o popisu Zaključkom od 24. 2. 2021. godine, kojim je konstatovano da se: prihvati prijedlog rashodovanja stalnih sredstava sadašnje vrijednosti 1.658 KM; da se formiraju komisije za prodaju, uništenje ili poklanjanje rashodovanih sredstava, koje će sačiniti izvještaj o tome; da se prilikom premještanja osnovnih sredstava sa jedne na drugu lokaciju treba voditi evidencija i da se obrati velika pozornost na sudske sporove koje je pokrenuo i koje su pokrenute protiv Federalnog zavoda.

Obavljenom revizijom utvrđeno je da se stanja iskazana u Glavnoj knjizi značajno razlikuju od stanja iskazanih u pomoćnim evidencijama, jer obračunata amortizacija stalnih sredstava za 2020. godinu u iznosu od 2.864.427 KM nije knjigovodstveno evidentirana u Glavnoj knjizi, već samo u pomoćnoj knjizi stalnih sredstava. Osim toga, nije popisano stvarno stanje novčanih sredstava kojim Federalni zavod raspolaže, jer sredstva na namjenskim računima u iznosu od 480.842 KM (tokom 2020. godine evidentirana samo početna stanja računa za stanove i računa za sredstva privatizacije, ali transfer sredstava na JRT nije izvršen) i sredstva na deviznim računima u iznosu od 13.787 KM.

Shodno navedenom, nismo se uvjerali da je prije popisa izvršeno usaglašavanje podataka iz pomoćnih knjiga sa podacima iz Glavne knjige, jer postoje odstupanja u iskazanoj vrijednosti stalnih sredstava u visini obračunate amortizacije za 2020. godinu (detaljnije u tački 7.2.2 Izvještaja). Centralna popisna komisija nije konstatovala neslaganja, a samim time nije mogla utvrditi uzroke neslaganja, što nije u skladu sa članom 9. Pravilnika o popisu, kojim je propisano da je komisija obavezna utvrditi odstupanja između stvarnog i knjigovodstvenog stanja, kao i uzroke tih odstupanja.

Nije izvršeno usaglašavanje podataka iz pomoćnih knjiga sa podacima iz Glavne knjige prije popisa, niti je popisom utvrđeno stvarno stanje novčanih sredstava kojima Federalni zavod raspolaže na 31. 12. 2020. godine. Navedeno nije u skladu sa članom 67. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuka:

- **prije popisa izvršiti usaglašavanje podataka iz pomoćnih knjiga stalnih i novčanih sredstava sa podacima iz Glavne knjige, shodno Pravilniku o knjigovodstvu budžeta u FBiH.**

8. VANBILANSNA EVIDENCIJA

U vanbilansnoj evidenciji sa 31.12.2020. godine iskazan je iznos od 716.391.239 KM. Navedeni iznos se odnosi na: sudske sporove pokrenute protiv Federalnog zavoda u iznosu od 557.612.758 KM, sporove pokrenute prema trećim licima od 139.275.502 KM i imovinu koja je devastirana ili se za nju vodi sudski postupak u iznosu od 18.982.623 KM.

Iskazana imovina odnosi se na Dom penzionera koji nije u funkciji u Bihaću (9.701.843 KM), poslovni prostori koje koriste klubovi penzionera, 30 poslovnih prostora (6.555.335 KM), poslovni prostor „Ključ Šik“ Sarajevo (1.562.567 KM) za koji se vode sudski sporovi oko vlasništva, poslovni

prostor - Đački dom „Enver Šiljak“ Tuzla (1.083.548 KM) i poslovni prostori u Novom Travniku, Gračanici, Živinicama i Konjicu (79.330 KM), koji nisu u vlasništvu Federalnog zavoda.

Sudski sporovi pokrenuti protiv Federalnog zavoda i sporovi koje je Federalni zavod pokrenuo protiv trećih lica u vanbilansnoj evidenciji su iskazani su u ukupnom iznosu od 696.888.260 KM (detaljnije obrazložene u tački 10. Izvještaja).

9. JAVNE NABAVKE

Upravni odbor od 28. 11. 2019. godine je usvojio Plan javnih nabavki za 2020. godinu, kojim je predviđena nabavka radova (1.421.108 KM), informatike i roba (3.487.415 KM) i potrošnih roba i usluga (2.711.141 KM) putem otvorenih postupka, konkurentskih zahtjeva, direktnih sporazuma, pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja i postupaka prema Aneksu II dio B Zakona o javnim nabavkama²⁷ ukupne procijenjene vrijednosti od 7.619.663 KM²⁸. U Planu javnih nabavki nije navedena vrsta postupka, već se određuje Odlukom o pokretanju pojedinačnog postupka javne nabavke, a njihovim pregledom utvrđeno je da je Federalni zavod vršio odabir postupka u skladu sa vrijednosnim razredima utvrđenim Zakonom o javnim nabavkama.

Planom javnih nabavki procijenjena je ukupna vrijednost kapitalnih dobara u iznosu od 4.908.523 KM, koja obuhvata nabavku radova (1.421.108 KM) i informatike i roba (3.487.415 KM), a Izmjenama i dopunama Budžeta FBiH sa ciljem ušteta i preusmjeravanje sredstava zbog sanacije posljedica izazvanih stanjem nesreće, izdaci za nabavku kapitalnih dobara (nabavka opreme) smanjeni su na 2.500.000 KM. Međutim, nije izvršena Izmjena i dopuna Plana javnih nabavki, odnosno nije usklađen sa Odobrenim budžetom nakon izmjena i dopuna.

Plan javnih nabavki nije nakon izmjena i dopuna usklađen sa odobrenim budžetom u dijelu nabavke stalnih sredstava (Planom je predviđena nabavka stalnih sredstava u vrijednosti od 4.908.522 KM, a Budžetom je odobreno 2.500.000 KM), što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH i Odlukom o usvajanju Plana javnih nabavki (tačka 4), kojom je određeno da će se utvrđeni Plan javnih nabavki uskladiti tokom godine s potrebama Federalnog zavoda i osiguranim sredstvima u budžetu.

Prema Izvještaju o provedenim postupcima javnih nabavki za 2020. godinu, koji je usvojio Upravni odbor Zaključkom od 27. 1. 2021. godine ukupna ugovorena vrijednost javnih nabavki je 3.498.271 KM (ugovorena nabavka radova od 438.280 KM, informatike i roba od 1.095.128 KM i potrošnih roba i usluga 1.964.863 KM), međutim on ne sadrži podatke o vrsti provedenog postupka. Prema pregledu provedenih postupaka javnih nabavki i zaključenih ugovora u 2020. godini provedeno je 19 postupaka prema Aneksu 2 dio B, dva pregovaračka postupaka bez objave obavještenja o nabavci, 25 konkurentskih zahtjeva i 75 direktnih sporazuma.

Izvršili smo uvid u procedure izbora dobavljača za: osam otvorenih postupka za dostavu ponuda ukupne ugovorene vrijednosti od 1.267.190 KM (nabavka usluga za izbor najpovoljnije banke za isplatu penzija u inostranstvo u stranoj valuti, nabavke računara, nabavka usluga održavanja domene i poddomene, nabavka usluga servisa i održavanja klima uređaja, nabavka benzina i dizel goriva, nabavka kancelarijskog i potrošnog materijala, nabavka usluga čišćenja i adaptacija potkrovlja Središnje administrativne službe Mostar), dva pregovaračka postupaka bez objave obavještenja o nabavci ukupne ugovorene vrijednosti od 73.693 KM (nabavka radova za Adaptaciju prostora poslovne zgrade Središnje administrativne službe Mostar i nabavka tehničke podrške za razvojne alate i bazu podataka), te četiri konkurentska zahtjeva za dostavu ponuda ukupne ugovorene vrijednosti od 135.691 KM (nabavka lož ulja, nabavka obrazaca, nabavka potrošnog materijala - sanitarija i nabavka usluga čišćenja za KAS Travnik).

Obavljenom revizijom konstatovali smo sljedeće:

²⁷ „Sl. glasnik BiH“, br. 39/14

²⁸ Vrijednosti planiranih i izvršenih javnih nabavki izražene su sa PDV-om.

- **nabavka usluga Adaptacije prostora poslovne zgrade u Mostaru** izvršena je putem otvorenog postupka, a kriterij je bio ekonomski najpovoljnija ponuda (potkriteriji 95% cijena i 5% rok izvršenja radova). Ugovor dodijeljen ponuđaču Promark d.o.o., koji je zaključen 19. 5. 2020. godine u vrijednosti od 273.971 KM. Njime je utvrđen rok od 120 dana za završetak radova od dana uvođenja u posao. Izvođač je uveden u posao 12. 8. 2020. godine, kada su radovi započeli. Ugovorom je regulisano da će se plaćanje vršiti sukcesivno po ispostavljenim privremenim i konačnoj situaciji, a plaćanje će se vršiti 30 dana od ispostavljene situacije, odnosno potpisane privremene ili okončane situacije od stručnog nadzora. Iznos novca u vrijednosti od 10% radova zadržat će se od svake privremene situacije, a isplatit će se izvođaču u roku od 15 dana od primopredaje Zapisnika o završetku radova ili po otklanjanju nedostataka. Izvođač radova ispostavio je I privremenu situaciju 15. 9. 2020. godine na iznos od 74.087 KM i II privremenu situaciju 16. 11. 2020. godine na iznos od 110.996 KM, dok je III situacija, odnosno Okončana situacija ispostavljena 11. 5. 2021. godine na iznos preostale ugovorene vrijednosti od 88.242 KM (ukupno izvedeni radovi 273.326 KM). Obavljenom revizijom konstatovali smo da je postupak planiran Planom javnih nabavki, međutim budžetom za 2020. godinu nisu osigurana sredstva za nabavku građevinskih radova. Federalni zavod nije izvršio Izmjene i dopune Plana javnih nabavki, odnosno nije ih uskladio sa odobrenim budžetom. Ispostavljene privremene situacije (I i II u vrijednosti od 185.083 KM) od izvođača radova nisu plaćene u ugovorenom roku, niti je izvršeno njihovo knjigovodstveno evidentiranje, što nije u skladu sa članom 19. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, članom 76. Zakona o budžetima u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH. Osim toga, nije ispoštovana ni ugovorena obaveza plaćanja u roku od 30 dana od ispostavljene situacije, niti su radovi završili u ugovorenom roku. Planom javnih nabavki za 2021. godinu, predviđena je Adaptacija poslovnog prostora (postupak proveden u 2020. godini), odnosno za njega su osigurana sredstva odobrenim budžetom za 2021. godinu, kada je izvršeno i knjigovodstveno evidentiranje i isplaćene obaveze izvođaču radova za ispostavljene privremene situacije (I i II privremena situacija).
- **nabavka usluga Adaptacije krova zgrade u Mostaru izvršena je putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja.** Ugovorom zaključenim sa Promark d.o.o. Mostar za nabavku usluga adaptacije potkrovlja zgrade je utvrđeno da nepredviđenih radova nema, ali ako se pojave radovi koji nisu predviđeni, uslijed vanrednih ili neočekivanih događaja, a ne mogu se tehnički odvojiti od predviđenih radova, izvođač je obavezan obavijestiti naručioca izvođenja radova. Nadzorni organ konstatovala je da postoji situacija koja bi mogla ugroziti stabilnost dijela objekta, zbog nepropisno izvedenih radova na objektu u prethodnom periodu. Shodno tome, u decembru 2020. godine provedena je nabavka Adaptacije krova zgrade u Mostaru putem pregovaračkog postupka i 8. 1. 2021. godine zaključen je Ugovor sa Promark d.o.o. Mostar u vrijednosti od 19.565 KM, a rok za izvođenje ugovorenih radova je 20 dana od obostranog potpisivanja. Izvođač je okončanu situaciju ispostavio 11. 5. 2021. godine na ugovoreni iznos.
- Kod nabavke računara proveden je otvoreni postupak kojim je odabran dobavljač FiXiT d.o.o. Sarajevo sa kojim je zaključen ugovor u vrijednosti od 232.671 KM, nabavka usluga održavanja domene i poddomene putem otvorenog postupka izabrani ponuđač je Logosoft d.o.o. Sarajevo sa kojim je potpisan ugovor u vrijednosti od 80.267 KM, nabavke usluga servisa i održavanja klima uređaja putem otvorenog postupka, izabrani dobavljač je Alfa Therm d.o.o. Mostar sa kojim je zaključen ugovor u vrijednosti od 70.750 KM, nabavke obrazaca putem konkurentskog postupka, izabrani dobavljač je IC Štamparija d.o.o. Mostar sa kojim je zaključen ugovor u vrijednosti od 40.669 KM, nabavke potrošnog materijala (sanitarija) putem konkurentskog postupka, izabrani dobavljač je Antonio commerce d.o.o. Mostar sa kojim je zaključen ugovor u vrijednosti od 57.002 KM, nabavke kancelarijskog i potrošnog materijala putem otvorenog postupka, izabrani ponuđač je Antonio commerce d.o.o. Mostar sa kojim je zaključen ugovor u vrijednosti od 276.500 KM, nabavke čišćenja poslovnih prostorija putem otvorenog postupka i konkurentskog postupka, izabrani ponuđač je Atalian Global Services BH d.o.o. Sarajevo sa kojim su zaključeni ugovori u ukupnoj vrijednosti od 98.005 KM i adaptacija potkrovlja Središnje administrativne službe Mostar

putem otvorenog postupka, izabrani dobavljač je Promark d.o.o. Mostar sa kojim je zaključen ugovor u vrijednosti od 273.971 KM, konstatovali smo da tenderska dokumentacija nije sastavljena u skladu sa članom 7. Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda²⁹. Navedenim članom Uputstva je propisano da ugovorni organ kao dokaz tehničke i profesionalne sposobnosti može tražiti dokaz o izvršenju jednog ili više istih ili sličnih ugovora, koji ne mogu biti veći od procijenjene vrijednosti nabavke, odnosno procijenjene vrijednosti pojedinog lota. Federalni zavod je kod sačinjavanja tenderskih dokumentacija za navede postupke javnih nabavki u dijelu dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti potencijalnih ponuđača zahtijevao uspješno izvršenje najmanje jednog ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od procijenjene vrijednosti pojedine nabavke ili lota. **Shodno navedenom, smatramo da tenderske dokumentacije u dijelu dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti nisu sačinjene na način da svim ponuđačima omogućuju jednak tretman na konkurentskoj osnovi.**

- Kod nabavke obrazaca gdje je izabrani dobavljač je IC Štamparija d.o.o. Mostar i nabavke Potrošnog materijala (sanitarije) gdje je odabrani dobavljač Antonio commerce d.o.o. Mostar **nije ispoštovan član 89. Zakona o javnim nabavkama po kojem ugovorno tijelo kada primi jednu prihvatljivu ponudu, dodjeljuje ugovor tome ponuđaču i to najkasnije u roku od deset dana od dana okončanja postupka javne nabavke** (sa IC štamparijom d.o.o. Mostar Ugovor zaključen sa 42 dana kašnjenja, a sa Antonio Commerce d.o.o. Mostar sa 17 dana kašnjenja).

Adaptacija prostora poslovne zgrade za koju je proveden otvoreni postupak i zaključen ugovor o izvođenju radova u iznosu od 273.971 KM realizovana je u iznosu od 185.083 KM, iako su radovi po ugovoru trebali biti u potpunosti završeni do kraja godine. Plan javnih nabavki nije nakon izmjena i dopuna usklađen sa odobrenim budžetom u dijelu nabavke stalnih sredstava, zbog čega izvršeni radovi nisu evidentirani u poslovnim knjigama Federalnog zavoda u revidiranoj godini. Za navedenu nabavku nisu osigurana sredstva u budžetu Federalnog zavoda, što nije u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Evidentiranje nije izvršeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH.

Preporuke:

- *Plan javnih nabavki uskladiti s odobrenim budžetom, kako je propisano Zakonom o budžetima FBiH, te u skladu s Planom provoditi postupke javnih nabavki;*
- *poslovne promjene nastale po osnovu realizacije zaključenih ugovora knjigovodstveno evidentirati na osnovu načela modificiranog nastanka poslovnog događaja, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH, Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH i Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH;*
- *tenderske dokumentacije sačinjavati u skladu s Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda, ugovore dodjeljivati u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, te dosljedno poštovati ugovorene odredbe cijena, rokova izvršenja i plaćanja izvršenih radova.*

²⁹ Sl. glasnik BiH“, br. 90/14, 20/15

10. SUDSKI SPOROVI

Prema prezentovanom Pregledu sudskih predmeta, protiv Federalnog zavoda se zaključno sa 31. 12. 2020. godine vodi 259 sporova u ukupnoj vrijednosti od 557.612.758 KM. Od ukupno pokrenutih sporova protiv Federalnog zavoda najznačajniji je onaj iz 2011. godine Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja Republike Srpske kod Općinskog Suda u Sarajevu radi naknade štete u vrijednosti od 545.000.000 KM. Predmet ovog spora su penzije koje je isplatila Republika Srpska korisnicima koji su pravo na penzije do 1992. godine ostvarili na području FBiH. Općinski sud u Sarajevu je 13. 5. 2013. godine donio Rješenje o prekidu ovog postupka, jer je tužilac svojim Podneskom od 24. 4. 2013. godine tražio odgodu ročišta zbog toga što je Klub delegata u Domu naroda Parlamentarne Skupštine BiH podnio Ustavnom sudu BiH zahtjev za ocjenu usaglašenosti Zakona o PIO FBiH i njegovih izmjena i dopuna sa odredbama Ustava BiH. Cijeneći navode iz Podneska da je pokrenut postupak ocjene ustavnosti zakona koji je osnovni izvor prava, a kako je to isključivo u nadležnosti Ustavnog suda, Općinski sud je donio navedeno Rješenje. Do 31. 12. 2020. godine nije bilo značajnijih promjena vezano za ovaj spor. Ostali značajni sporovi pokrenuti protiv Federalnog zavoda su iz radnih odnosa u iznosu od 598.390 KM.

Federalni zavod je pokrenuo 1.113 sudskih sporova u ukupnoj vrijednosti od 139.275.502 KM, od čega se 475 odnosi na one u kojima je Federalni zavod tužitelj (4.313.443 KM), 385 u kojima je podnositelj potraživanja iz stečajne mase svojih dužnika (132.574.268 KM), 141 postupak u kojima je ovršenik (1.441.040 KM) i 111 postupaka u kojima je Federalni zavod tražilac ovrhe ili izvršenja (964.751 KM).

11. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Federalni zavod je 4. 8. 2021. godine dostavio komentar na Nacrt izvještaja o izvršenoj finansijskoj reviziji za 2020. godinu.

U komentaru su navedena obrazloženja i neslaganja na nalaze i preporuke revizora koja se odnose na: neusklađenost finansijskog poslovanja Glavne knjige trezora sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju; sačinjavanje Godišnjih finansijskih izvještaja i iskazivanja razlike na poziciji finansijskih i obračunskih odnosa s drugim povezanim jedinicama u okviru Glavne knjige trezora; donošenje i usvajanje Finansijskog plana i Dokumenta okvirnog budžeta; javne nabavke u dijelu rokova zaključivanja ugovora s odabranim dobavljačem i sačinjavanja tenderske dokumentacije; rješavanja o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja; aktivnosti interne revizije i usklađivanje Pravilnika o radu sa Zakonom o radu u dijelu utvrđivanja sedmičnog fonda sati za puno radno vrijeme.

Obrazloženja koja se odnose na: nalaze o sačinjavanju tenderske dokumentacije za dokazivanje tehničke i profesionalne sposobnosti djelimično smo prihvatiti za tendersku dokumentaciju za nabavku lož-ulja, što je inkorporirano u Izvještaj.

Ostala komentare nismo prihvatili, jer nisu data adekvatna obrazloženja, niti je dostavljena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u konačnom Izvještaju. S tim u vezi dajemo sljedeća pojašnjenja:

- Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju Federalni zavod obavezan je u Glavnoj knjizi, koja je dio Glavne knjige trezora, iskazati sveobuhvatne podatke o visini prihoda i rashoda, te osigurati potpune informacije o iznosu budžetskih sredstava koja su utrošena za finansiranje obaveza po osnovu penzija ostvarenih po povoljnim uslovima, kao i o iznosu sredstava za redovne penzije i rad nosioca osiguranja, koje se finansiraju iz doprinosa za PIO;

- Federalni zavod obavezan je provoditi postupak donošenja i usvajanja Finansijskog plana i Dokumenta okvirnog budžeta u skladu sa Zakonom o organizaciji penzijskog i invalidskog osiguranja, Zakonom o budžetima u FBiH i Statutom. S obzirom na navedeno neophodno je da se prilikom sačinjavanja Budžetskog zahtjeva i Dokumenta okvirnog budžeta postupa u skladu sa instrukcijama Federalnog ministarstva finansija, u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH;
- Rješavanje o pravima iz penzijskog i invalidskog osiguranja u prvom i drugom stepenu Federalni zavod obavezan je donositi u rokovima propisanim Zakonom o upravnom postupku FBiH, a postupanje po presudama nadležnih sudova u roku propisanom Zakonom o upravnom sporu FBiH;
- Zakonom o radu utvrđeno je da je sedmični fond sati za puno radno vrijeme od 40 sati, dok je Pravilnikom o radu Federalnog zavoda utvrđen sedmični fond od 37,5 sati. Federalni zavod obavezan je primjenjivati odredbe Zakona o radu i s njim uskladiti interne akte.

Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju

Mirsada Janjoš

Tim za reviziju

Merima Čerkez – voditeljica tima

Ognjen Mustapić – član tima

Nermina Šabanović – članica tima

V PRILOG: GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Godišnji izvještaj o izvršenju budžeta za 2020. godinu					
Naziv institucije: Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje					
Opis	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (3-2)	Proce nat (3/2x 100)
		U tekućoj godini	U prethodnoj godini		
1	2	3	4	5	6
I PRIHODI (od 1 do 16)	1.763.216.259	2.027.169.274	2.329.222.069	263.953.015	115,0
PRIHODI OD POREZA (1+2+3+4+5+6+7+8)	1.758.761.259	2.022.527.335	2.033.199.220	263.766.076	115,0
1. Porez na dobit pojedinca i preduzeća	0	0	0	0	0,0
Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	0	0	0	0	0,0
Porezi na dobit preduzeća	0	0	0	0	0,0
Porez na dobit banaka i drugih finansijskih organizacija i društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeća	0	0	0	0	0,0
2. Doprinosi za socijalnu zaštitu	1.758.761.259	2.022.527.335	2.033.199.220	263.766.076	115,0
3. Porezi na plaću i radnu snagu	0	0	0	0	0,0
4. Porez na imovinu	0	0	0	0	0,0
5. Domaći porezi na dobra i usluge	0	0	0	0	0,0
6. Porez na dohodak	0	0	0	0	0,0
7. Prihodi od indirektnih poreza	0	0	0	0	0,0
8. Ostali porezi	0	0	0	0	0,0
NEPOREZNI PRIHODI (9+10)	4.455.000	4.641.939	4.226.931	186.939	104,2
9. Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	3.860.000	3.325.882	3.685.663	-534.118	86,2
Prihodi od nefinansijskih javnih preduzeća i finansijskih javnih institucija	50.000	33.979	74.831	-16.021	68,0
Ostali prihodi od imovine	3.810.000	3.291.903	3.197.564	-518.097	86,4
Kamate i dividende primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0,0
Naknade primljene od pozajmica i učešća u kapitalu	0	0	0	0	0,0
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	5.790	0	0,0
Prihodi od privatizacije	0	0	407.478	0	0,0
Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	0	0	0	0	0,0
10. Naknade, takse i prihodi od pružanja javnih usluga, kazne i drugi prihodi	595.000	1.316.057	541.268	721.057	221,2
Administrativne takse	0	461.385	0	461.385	0,0
Sudske takse	0	0	0	0	0,0
Komunalne naknade i takse	0	0	0	0	0,0
Ostale budžetske naknade i takse	0	0	0	0	0,0
Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim propisima	0	0	0	0	0,0
Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	595.000	0	541.268	-595.000	0,0
Neplanirane uplate – prihodi	0	854.672	0	854.672	0,0
Novčane kazne	0	0	0	0	0,0
Drugi tekući prihodi	0	0	0	0	0,0
PRIMLJENI TRANSFERI I DONACIJE (od 11 do 16)	0	0	0	0	0,0
11. Primljeni tekući transferi od inostranih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	291.795.918	0	0,0
12. Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	0	0,0

13.	Primljeni kapitalni transferi od inostranih vlada	0	0	0	0	0,0
14.	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	0	0	0	0	0,0
15.	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	0	0	0	0	0,0
16.	Donacije	0	0	0	0	0,0

II RASHODI (od 1 do 7)		2.409.189.441	2.332.166.358	2.247.547.660	-77.023.083	96,8
1.	Plaće i naknade troškova zaposlenih	23.286.421	23.216.585	22.939.296	-69.836	99,7
	Bruto plaće i naknade plaća	20.554.705	20.547.770	20.337.883	-6.935	100,0
	Naknade troškova zaposlenih	2.731.716	2.668.815	2.601.413	-62.901	97,7
2.	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	2.158.840	2.158.574	2.155.502	-266	100,0
3.	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	14.540.450	13.663.265	14.289.318	-877.185	94,0
	Putni troškovi	114.100	37.456	104.985	-76.644	32,8
	Izdaci za energiju	579.000	495.088	511.210	-83.912	85,5
	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	7.599.980	7.543.276	7.704.801	-56.704	99,3
	Nabavka materijala i sitnog inventara	365.400	308.656	336.435	-56.744	84,5
	Izdaci za usluge prevoza i goriva	102.000	62.703	83.126	-39.297	61,5
	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	298.700	270.725	287.671	-27.975	90,6
	Izdaci za tekuće održavanje	319.000	228.857	174.309	-90.143	71,7
	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	460.000	431.270	402.833	-28.730	93,8
	Ugovorene i druge posebne usluge	4.702.270	4.285.234	4.683.948	-417.036	91,1
4.	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	2.369.203.730	2.293.127.934	2.208.163.544	-76.075.796	96,8
	Tekući transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0,0
	Tekući transferi pojedincima	2.368.733.730	2.292.663.669	2.207.697.679	-76.070.061	96,8
	Tekući transferi neprofitnim organizacijama	470.000	464.265	465.865	-5.735	98,8
	Subvencije javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima	0	0	0	0	0,0
	Subvencije finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Tekući transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
	Drugi tekući rashodi	0	0	0	0	0,0
5.	Kapitalni transferi	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi pojedincima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi privatnim pred. i poduzetnicima	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	0	0	0	0	0,0
	Kapitalni transferi u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
6.	Izdaci za kamate	0	0	0	0	0,0
	Kamate na pozajmice primljene kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za inostrane kamate	0	0	0	0	0,0
	Kamate na domaće pozajmljivanje	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	0	0	0	0	0,0
7.	Tekuća budžetska rezerva	0	0	0	0	0,0
	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) (I-II)	-645.973.182	-304.997.084	81.674.409	340.976.098	47,2
III TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA						
1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	56.824	11.410.096	56.824	0,0
	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	56.824	11.410.096	56.824	0,0
	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	0	0	0	0	0,0

	Ostali kapitalni primici	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	2.500.000	2.494.294	6.439.946	-5.706	99,8
	Nabavka zemljišta, šuma i višegodišnjih zasada	0	0	3.000.000	0	0,0
	Nabavka građevina	0	0	66.307	0	0,0
	Nabavka opreme	2.500.000	2.494.294	3.373.639	-5.706	99,8
	Nabavka ostalih stalnih sredstava	0	0	0	0	0,0
	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	0	0	0	0	0,0
	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	0	0	0	0	0,0
	NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (2-1)	2.500.000	2.437.470	-4.970.150	-62.530	97,5
	A. NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUŽIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (Tekući suficit/deficit – Neto nabavka stalnih sredstava)	-648.473.182	-307.434.554	86.644.559	341.038.628	47,4
	IV TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI					
1.	Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeća	0	0	0	0	0,0
	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeća i u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od ostalih vidova domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za finansijsku imovinu	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i privatnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje javnim preduzećima	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeća	0	0	0	0	0,0
	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima	0	0	0	0	0,0
	Ostala domaća pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
	Pozajmljivanje u inostranstvo	0	0	0	0	0,0
	B. NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (1-2)	0	0	0	0	0,0
	V TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA					
1.	Primici od zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Zajmovi primljeni kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Primici od inostranog zaduživanja	0	0	0	0	0,0
	Primici od domaćeg zaduživanja	0	0	0	0	0,0
2.	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0	0,0
	Otplate dugova primljenih kroz Državu	0	0	0	0	0,0
	Vanjske otplate	0	0	0	0	0,0

Otplate domaćeg pozajmljivanja	0	0	0	0	0,0
Otplate unutarnjeg duga	0	0	0	0	0,0
Otplate duga po izdatim garancijama	0	0	0	0	0,0
Otkup duga	0	0	0	0	0,0
C. NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (1-2)	0	0	0	0	0,0
UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (A+B+C)	-648.473.182	-307.434.554	86.644.559	341.038.628	47,4

Rukovodilac

Zijad Krnjić

Bilans stanja na 31. 12. 2020. godine			
Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje			
Opis	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (2/3)x100
1	2	3	4
I AKTIVA			
A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (1+...+8)	38.970.612	269.993.789	14,4
1. Novčana sredstva i plemeniti metali	1.986.239	234.028.727	0,8
2. Vrijednosni papiri	0	0	0,0
3. Kratkoročna potraživanja	23.450.899	22.431.587	104,5
4. Kratkoročni plasmani	13.533.474	13.533.475	100,0
5. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0,0
6. Zalihe materijala i robe	0	0	0,0
7. Zalihe sitnog inventara	0	0	0,0
8. Kratkoročna razgraničenja	0	0	0,0
B. Stalna sredstva (11+14+17+18)	122.902.624	120.451.231	102,0
9. Stalna sredstva	119.004.685	117.029.744	101,7
10. Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	24.518.559	24.995.011	98,1
11. Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (9-10)	94.486.126	92.034.733	102,7
12. Dugoročni plasmani	1.099.329	1.099.329	100,0
13. Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	0	0	0,0
14. Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (12-13)	1.099.329	1.099.329	100,0
15. Vrijednosni papiri	0	0	0,0
16. Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	0	0	0,0
17. Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (15-16)	0	0	0,0
18. Dugoročna razgraničenja	27.317.169	27.317.169	100,0
UKUPNO AKTIVA (A+B)	161.873.236	390.445.020	41,5
II PASIVA			
C. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (19+...+24)	32.451.642	215.228.970	15,1
19. Kratkoročne tekuće obaveze	3.897.884	4.265.389	91,4
20. Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	0	0	0,0
21. Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	0,0
22. Obaveze prema zaposlenicima	4.453.095	187.888.316	2,4
23. Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	0	0	0,0
24. Kratkoročna razgraničenja	24.100.663	23.075.265	104,4
D. Dugoročne obaveze i razgraničenja (25+26+27)	27.317.169	27.317.169	100,0
25. Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0,0
26. Ostale dugoročne obaveze	0	0	0,0
27. Dugoročna razgraničenja	27.317.169	27.317.169	100,0
E. Izvori stalnih sredstava (28+29+30+31-32)	150.521.714	147.898.881	101,8
28. Izvori stalnih sredstava	80.007.618	77.556.225	103,2
29. Ostali izvori sredstava	14.478.508	14.478.508	100,0
30. Izvori sredstava rezervi	0	0	0,0
31. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	56.035.588	55.864.148	100,3
32. Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	0	0	0,0
UKUPNO PASIVA (C+D+E)	210.290.525	390.445.020	53,7

Rukovodilac
Zijad Krnjić